

keramiske noter 60/2024

30. årgang

Keramikkens Venner

Udstillinger hvor og hvornår – Danmark

ved Gunnar Jakobsen

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af afsøgninger på Internettet. Oversigten indeholder et udvalg af udstillinger med keramik, udstillinger, hvor keramik indgår, og er ikke komplet. Oversigten publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ændringer. Inden et eventuelt besøg bør man derfor undersøge, om udstillingen nu er blevet til noget samt udstillingens åbningstider.

København

Designmuseum Danmark, Bredgade 68, 1260 København K. Website: <https://designmuseum.dk>.

Davids Samling, Kronprinsessegade 30, 1306 København K. Website: <https://www.davidmus.dk>.

Ny Carlsberg Glyptotek, Dantes Plads 7, 1556 København V. Website: <https://glyptoteket.dk>.

Officinet, Bredgade 66, 1260 København K. Website: www.danskekunstaandvaerkere.dk.

Peach Corner, Howitzvej 67A st., 2000 Frederiksberg. Website: www.peachcorner.dk.

→01.09.24 *Du bliver selv gammel*. Kirsten Christensen & Linnéa Sjöberg. Gl. Holtegaard, Attemosevej 170, 2840 Holte. Website: <https://glholtegaard.dk>.

Under titlen Du bliver selv gammel viser Gl. Holtegaard i sommermånederne to stærke solopræsentationer af to umiddelbart forskellige billedkunstnere. Den prisbelønnede og højaktuelle danske billedkunstner Kirsten Christensen (f. 1943) indtager halvdelen af kunsthallen, med et eksklusivt udvalg af værker indlånt fra museer, offentlige institutioner og private udlånere, heriblandt værker, der ikke tidligere har været vist.

Udstillingstitlen Du bliver selv gammel er lånt fra Kirsten Christensens værkserie af samme navn fra 1979, hvori hun med afsæt i sin egen mors sygdom og senere bortgang bearbejder døden, alderdommen og tabuisering af alderdom som en både individuel og kollektiv erfaring. For Kirsten Christensen må kunsten aldrig blive pæn, den skal indeholde det farlige,

tabuiserede og ubekvemme. Som Kirsten Christensen selv udtrykker det; ”god smag er det farligste for kunsten”.

→21.09.24 *Misser*. Andreas Schulenburg. Peach Corner. *Misser er flyttet ind i Peach Corner sammen med en hærgende flok af katte i alle afskygninger. Her bor de sammen med Crazy Cat Lady, men heldigvis i et hjem, som er præget af sikker smag, hvor en række møbelklassikere fra Danish Modern danner ramme for deres hverdag.*

I Missers hjem er beboersammensætningen præget af stor diversitet: Her er designerkatte, som kan tage pelsen af, kendis-katte som Garfield og Sorteper, produktkatten KitKat og en samling anonyme og vilde individer, søde og nuttede, mystiske og magiske. Et par enkelte hunde har endda sneget sig med i flokken. Alle dyrene er fremavlede gennem årtusinder og sidder klar til at spejle og opfylde enhver ejers behov.

I udstillingen Misser låner og blander Andreas Schulenburg vidt forskellige æstetikker. Visuelle elementer og tematikker fra kattevideoer fra Instagram, souvenirbutikker, magiske vandrehistorier, tegneserier, reklamer og meget mere, mødes i en hæsblesende og kulørt keramisk installation. I et stærkt underholdende billedsprog kredser Schulenburg undrende omkring menneskets absurde forhold til naturen og retter samtidig en hvas samfundskritik imod vores umættelige forbrug af andre levende væsner.

Andreas Schulenburg er billedkunstner og arbejder med en bred vifte af forskellige medier, fra filtskulpturer, filtbilleder og akvareltegninger til keramik, animationsvideo og maleri. Schulenburg løfter alvorlige temaer med et legende billedsprog og har en fascination af det absurde. I Misser bruger Schulenburg keramikken frit fabulerende og udnytter materialets associationer til nips, popkultur og fritidsaktiviteter.

→22.09.24 *Poetisk Form*. Officinet. *Papirkunstner Maria Kern-Jespersen og keramikker Helene Schjødts skaber den tværfaglige udstilling ”Poetisk Form”, hvor porcelæn, stentøj og papir taler ind i samme kontekst.*

Netop papir og ler besidder forskellige egenskaber, som Maria Kern-Jespersen og Helene Schjødts går i dialog med for at skabe et fælles formsprog.

Her udfordrer de to kunsthåndværkere materialernes muligheder for at skabe samme udtryk ved at arbejde og eksperimenterer med mulig skalering, elementer sammensat til helhed, gentagelse, rytme og stabling, geometriske former, renhed, poetisk udtryk. Ønsket er at inspirere og udfordre hinanden i den kunstneriske arbejdsproces.

Helene Schjødts kreerer værker i porcelæns- og stentøjsler. Inspirationen henter hun fra arkitektoniske elementer som for eksempel hvælvinger, rosetter og stuk. Hun arbejder med tynde plader i ler og folder dem til enheder for derefter at bygge dem sammen til en større form. Helene Schjødts arbejder især med materialets udfordringer som konstruktion, tyngdekraft og porcelænsleret skrøbelighed.

→28.09.24 Knud Odde. Live fra Kystens Perle. Banja Rathnov Galleri og Clausens Kunsthandel, Studiestræde 14, 1, 1455 København K. Website: <https://clausenskunsthandel.dk>.

Gennemlyst af en egen tone nærmer Knud Odde sig i sine værker en verden beboet af historiske personligheder og mere anonyme skikkelser. Naturen findes også i hans billeder i form af landskaber, træer og blomster, samt enkle opstillinger. Motiverne er som rejser tilbage i tiden til fjerne egne med mystikere og hellige personer eller til beundrede kunstnere. Han transformerer og digter videre så de fremstillede ansigter og figurer får en egen form og essens. Han er inspireret af østasiatisk tænkning og af ikoner forestillende munke fra middelalderen i det byzantinske rige. Christian Vind skriver bl.a. følgende i en tilhørende pamflet:

Portrætterne, der ofte fremstiller udsøgte kendere af det usynlige, er fæstnet til underlaget af konturlinjens arabesk. Deres ansigt vender frontalt mod dig, seerne, som synes de at skue direkte igennem dig fra en uendelig tyst verden indfattet i fladernes stilhed. Ligegyldigt hvorhen, blot udenfor verden.

Knud Odde er på en gang lettilgængelig og svær. Fortolkningerne er både en hyldest til den skabende ånd og rummer en viden om det menneskelige sind. På udstillingen vises værker på papir og lærred i små formater, samt keramiske krukker og fade.

→01.05.25 Kai Nielsen · Født af hverdagen. katalog. Ny Carlsberg Glyptotek.

Du har sikkert allerede mødt Vandmoderen, der tager imod Glyptotekets gæster fra sit bassin i Vinterhaven. Skulpturen er skabt til Glyptoteket af den danske billedhugger Kai Nielsen (1882-1924), hvis værker er omdrejningspunktet for et udstillingsprojekt i samarbejde mellem Faaborg Museum og Glyptoteket - to særudstillinger, som vises parallelt på de to museer.

Trods Vandmoderens popularitet, er Kai Nielsen for de fleste en ukendt kunstner, selvom en stor del af hans værker er placeret i offentlige rum som bl.a. på Blågårds Plads, Nørrebro i København, og han har også skabt Ymerbrønden på Torvet i Faaborg. Mange kender ham måske bedst for de små figurer og statuetter, han formgav for Bing & Grøndahl, Kähler og Dansk Kunsthandel, og som stadig findes i mange private hjem.

→31.12.25 Bord, dæk dig! Bordopdækning gennem tiden. Designmuseum Danmark.

→31.12.25 Wonder. Designmuseum Danmark. Udstillingen Wonder viser en perlerække af Designmuseum Danmarks mest fantastiske og finurlige genstande. Udstillingen sætter fokus på, hvordan en ting bliver til en genstand, enten i en privat samling eller på et museum.

18.09.24-27.10.24 Sing Tehus Collab in the CC Shop. Copenhagen Contemporary, Refshalevej 1723 A, 1432 København. Website: <https://copenhagencontemporary.org>. *You will be able to experience Japanese tea culture and ceramics, with Sing Tehus as the presenter. Among other things, there will be an exquisite ceramics exhibition featuring Hans Vangsø and Anne Fløche, as well as a genuine modern Japanese teahouse, where you can participate in tea ceremonies and tea tastings.*

29.09.24-19.10.24 Till a Mermaid Drags You Under. Magnus Fisker (maleri) & Astrid Specht Seeberg (keramik). Hans Alf Gallery, Holbergsgade 8, 1057 København K. Website: <https://hansalf.com>. *Astrid Specht Seebergs keramiske kunstværker tilføjer en taktil, næsten drømmende kvalitet til udforskningen af havets mange betydninger. Hendes værker, der både konkret og symbolsk kredser om havets væsener, bringer os tættere på naturens rå, uforudsigelige kraft. Hun beskriver et møde med en fantastisk, næsten surrealistisk skabning - en fisk, der er en hybrid af former og køn, og som ser på hende med et evigt grin. Tania de Gier.*

26.09.24-02.11.24 Malene Müllertz. Peach Corner.

14.11.24-27.05.25 Koppen og keramikeren. Designmuseum Danmark.

Udstillingen "Koppen og keramikeren" viser nye bud på kopper udført af 30 danske keramikere. Udstillingen er en rejse i udtryk, materialer og teknikker, men også en unik mulighed for at komme med bag kulissen, både hvad angår designprocessen og indsigt i keramikernes tanker bag de enkelte, håndlavede kopper. Som perspektiv til det nutidige kunsthåndværk viser udstillingen udvalgte historiske kopper fra Designmuseum Danmarks store samling, som spænder fra 1600-tallet og op til i dag. I forbindelse med udstillingen udgives bogen "Koppen og keramikeren" af Claus Domine Hansen.

22.11.24-20.12.24 Claydies Officin med keramikduoen Trine Broksø og Karen Kjældgård-Larsen. Officinet. Udstillingen "Claydies Officin" giver indblik i alt det, som et keramisk værksted rummer. Materialer, prøver, teknikker, fejl og eksperimenter. Genstande og processer, som normalt ikke tildeles værk-karakter.

Øvrige Danmark

Bornholm

14.09.24-07.11.24 *European Ceramic Context 2024*. Grønbechs, Hasle og Hjorths Fabrik. Rønne. Website: <http://www.europeanceramiccontext.com>.

Fra Danmark deltager Vinni Frederiksen samt Lea Mi Engholm, Christina Schou Christensen Inkyong Lee, Lisbet Thorborg Andersen og Metha Stuart Wallace & Jamie Wallace.

Bogense

Galleri 55, Adelgade 55A, 5400 Bogense. Tlf 64 81 33 55. *Moderne dansk studiókeramik af Merethe Bloch, Finn Dam Rasmussen, Helle Fabricius, Vibeke Fischer, Lotte Glob, Nicolai Globe, Inger Krebs, Asger Kristensen, Susan Lange, Doron Silberberg, Lone Teglskov, Inga Vestergaard Sørensen og Kirsten Winther Johannsen m.fl.*

Dronninglund

→03.11.24 *Dansk Keramik & Kunsthåndværk*. Dronninglund Kunstcenter, Thorup Hedevej 1, 9330 Dronninglund. Website: <https://dronninglund-kunstcenter.dk>. *Danske Kunsthåndværkere og Designere (DKoD) arbejder professionelt med en kunstnerisk og håndværksmæssig udvikling af dansk kunsthåndværk og design.*

Her er chancen for at se, hvad der bliver fremstillet rundt omkring på værkstederne, og ikke mindst hvorfor det er nødvendigt at bevare både de gamle, stolte håndværksdiscipliner samt give plads til alle de spændende, nye teknikker. Udstillingen er kurateret i samarbejde med Dorte Visby, Galleri Visby m.fl.

Farum

23.11.23-05.01.25 *Christian Bruun*. Galeriet, Farum Kulturhus, Kulturtorvet 12, 3520 Farum. Website: <https://www.farumkulturhus.dk>.

Fjaltring

Tuskær, Kulinarisk Kunst- og Kulturcenter, Tuskærvej 9, Fjaltring, 7620 Lemvig. Website: <https://tuskaer.dk>. *Tuskær har en stor samling af keramik, billedvævninger, tegninger, akvareller, malerier og skulpturer. Man kan opleve keramik af bl.a. Tove Anderberg, Beate Andersen, Steen Dybdal, Lis Ehrenreich, Bodil Manz, Erik Nyholm, Jane Reumert, Alev Siesbye og Gertrud Vasegaard.*

Frederikssund

J.F. Willumsens Museum, Jenriksvej 4, 3600 Frederikssund. Website: <http://www.willumsensmuseum.dk>. *Samlingen omfatter værker udført i alle de forskellige medier, som J.F. Willumsen afprøvede og arbejdede med. Samlingen rummer malerier, skulpturer, keramik, grafik, tegninger, arkitektur og fotografier.*

Frøstrup

Kirsten Kjærs Museum, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup. Website: <https://www.kkmuseum.dk>.

De ca. 250 værker i Kirsten Kjærs Museums keramiske samling, der er doneret af lægen Axel Kok-Jensen, viser et repræsentativt udsnit af bredden i dansk værkstedskeramik fra ca. 1970 til ca. 2014 og omfatter bl.a. værker af keramikere som Gutte Eriksen, Nina Hole, Steen Lykke Madsen og Bente Skjøttgård. Museets keramiske samling har sit eget galleri imellem In Between Galleri og New Galleri.

→03.11.24 *Stor ild - en permanent udendørs lerskulptur*. Kirsten Kjærs Museum.

Karoline Bach Larsen studerer på Aarhus Kunsthøgskolen keramiske afdeling. Hun har en bachelor fra Arkitektskolen Aarhus, hvilket har stor indflydelse på hendes tilgang til keramikken. I sin kunstneriske praksis er hun optaget af hvordan hænder og krop definerer udtrykket i sine skulpturer. Dette kommer til udtryk i formsproget, strukturer og overflader, hvor man ofte kan se kroppens bevægelser som aftryk i leret.

Efteråret 2022 byggede hun den 420 kg tunge lerskulptur inspireret af klassiske tektoniske greb fra arkitekturhistorien. Formgivningen er opstået ved at løse problematikken med at flytte de mange kilo fra inde til ude. Her ved hjælp af opdeling i sektioner og håndtag til at løfte i. Et eksperiment der har til hensigt at gøre op med de begrænsninger, man ellers normalt har af ovns dimensioner som keramik. Med hånden som sit primære værktøj har Karoline Bach Larsen med genkendelige elementer som soklen, søjlen og buen som visuelt udtryk, bygget en skulptur til Kirsten Kjærs skulpturhave. Hun har været optaget af at lave en stærk konstruktion, som skal kunne separeres og flyttes udenfor.

Gudhjem

07.09.24-20.10.24 *White - Kunsthåndværk i verdensklasse*. En international udstilling med kunsthåndværk. Gudhjem Museum, Stationsvej 1, 3760 Gudhjem. Website: <https://gudhjemmuseum.dk>.

Der deltager 13 kunsthåndværkere af 11 forskellige nationaliteter, men alle bosat på Bornholm. Alle arbejder ud fra temaet White, samtidig med at de reflekterer over hvordan deres opvækst, nationalitet og omgivelser påvirker deres kunst. Deltagerne er fra Sverige: Ann-Charlotte Olsson (keramik), Canada: Inkyong Lee (keramik) og Jin Choi (træ), USA: Joshua Hebbert (keramik), Colombia: Jessica Rios Gomez (keramik), Japan: Kumiko Kimbari Asti (keramik) og Kaori Juzu (ædelmetal), Holland: Rick Gerner (glas), Rumænien: Alexandru Murar (keramik), Island: Margret Elin Thordardottir (keramik), Norge: Lene Dahl Jacobsen (glas), Tyskland: Timmi B. Kromann (tekstil) og Danmark: Gitte Helle (keramik).

Haderslev

Ehlers Samlingen, Slotsgade 20, 6100 Haderslev. Website: <https://historiehaderslev.dk/ehlers-samlingen>. *Museets permanente udstilling beskæftiger sig primært med dansk lertøj som tidsmæssigt strækker sig fra middelalderen og frem til midten af 1900-tallet. Udstillingerne er opdelt i*

landsdele, så den besøgende får et klart indtryk af, hvordan pottemageriet har udviklet sig forskelligt i de forskellige egne af Danmark.

04.10.24-30.11.24 *Barbro Aaberg*. Galleri ARTC, Torvet 2, 6100 Haderslev. Website: <https://www.artc.dk>.

10.11.24-15.12.24 *6 nyuddannede keramikere fra Aarhus Kunstakademi*. Haderslev Kunstforening, Det gamle Havnekontor & Den kgl. Vejerbod, Jomfrustien 52, 6100 Haderslev. Website: <https://haderslevkunstforening.dk>.

Vi er seks nyuddannede keramiske billedkunstnere fra Aarhus Kunstakademi, som præsenterer vores afgangsudstilling bestående af individuelle værker. På keramisk afdeling har vi udforsket et bredt spektrum af discipliner inden for keramik. Vi har arbejdet både eksperimenterende og metodisk. Eksperimentet har været en integreret del af vores læringsproces. Igennem uddannelsen har vi arbejdet med forskellige keramiske teknikker og håndværk samt udviklet og forfinet vores egne kunstneriske udtryk.

Hasle

Grønbechs Gård, Bornholms Center for Kunsthåndværk, Grønbechs Gård 4, 3790 Hasle. Website: <http://www.groenbechsgaard.dk>. Se website for yderligere udstillinger.

→07.11.24 *Koppen og keramikeren*. Grønbechs Gård. udstilling med kopper af keramikere, der er med i bogen om "Koppen og keramikeren" af Claus Domine Hansen.

Hillerød

17.10.24-24.11.24 *Dansk Pottemagerforening*. Annaborg, Hillerød Kunstforening, Frederiksværksgade 2A, 3400 Hillerød. Website: <https://www.annaborg-hilleroed-kunstforening.dk>.

Holbæk

Holbæk Museum, Klosterstræde 18, 4300 Holbæk. Website: www.vestmuseum.dk.

Knabstrup Lervarefabrik var i mange år en af de største arbejdspladser i Holbæk kommune. På Holbæk Museum findes landets største samling af Knabstrup-keramik. Derudover er der i museet en lille udstilling om Holbæk Lervarefabrik.

Holmegaard

Holmegaard Værk, Glasværksvej 53, Fensmark, 4684 Holmegaard. Website: www.holmegaardvaerk.dk.

Her fortælles en fortættet historie fra både glas- og keramikproduktionen gennem alle årene på både Holmegaards Glasværk og Kählers Værksted i Næstved.

Holmegaard Værk udstiller tillige Holmegaards Glasværks glassamling på mere end 42.000 glas fra Holmegaards Prøvesamling. Derudover viser man 6000 stykker keramik fra Kählers Værksted som studiesamling, hvor man desværre ikke kan komme særlig tæt på tingene.

Holstebro

Holstebro Kunstmuseum. Museumsvej 2A, 7500 Holstebro. Website: <https://holstebrokunstmuseum.dk>.

Kalundborg

14.09.24-10.11.24 *Tværs*. Udstilling med keramikere Gurli Elbækgaard og Lisbeth Voigt Durand samt tekstilkunstnerne Anne Bjørn og Gudrun Pagter. Bispegården Kunststudstilling, Adelgade 6, 4400 Kalundborg. Website: <https://www.bispegaarden.dk>.

Kolding

Kongernes Samling, Koldinghus, 6000 Kolding. Website: <https://www.kongernessamling.dk>. Permanent udstilling af *Flora Danica*.

Trapholt, Æblehaven 23, 6000 Kolding. Website: www.trapholt.dk.

Trapholts samling af keramik og tekstil var oprindeligt defineret i forhold til henholdsvis krukken og tæppet. Keramiksamlingen viser et bredt udsnit af væsentlige keramikere såsom Thorvald Bindesbøll, Bente Hansen, Bodil Manz, Lisbeth Munch-Petersen, Erik Nyholm, Christian Poulsen, Axel Salto og Gertrud Vasegaard.

Trapholt indsamler kunsthåndværk af særlig håndværksmæssig og konceptuel kvalitet eller social betydning. Nyere indsamling af keramik på Trapholt har således opmærksomhed over for værker med skulpturelle og konceptuelle kvaliteter af bl.a. Karen Bennicke, Morten Løbner Espersen, Cathrine Raben Davidsen og Claydies.

Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding. Website: www.galleripagter.dk.

→15.09.24 *Keramiske relationer*. Nicolai Kunst & Kultur, Skolegade 2C, 6000 Kolding. Website: <https://nicolaikultur.dk>.

Udstillingen er med Keramikmakkerne - der er 12 keramikere, der viser et bredt udsnit af meget forskellig samtidskeramik. De tolv keramikere er Dorete Bendixen, Christien Urfe Bendt, Marianne von Tangen Buskov, Lene Kristine Christensen, Rasmus Eliasen, Ruth Granslev, Kate Kanstrup Nielsen, Trine Abild Lind, Vibeke Nielsen, Jonna Skydt Andersen, Karen Thomassen og Marie Fuglsbjerg Zand.

→12.10.24 *Pernille Bejer - grafik og Tina Langhoff - keramik*. Galleri Pagter.

25.10.24-30.11.24 *Gurli Elbækgaard*. Galleri Pagter.

Lønstrup

Galleri Visby, Mårup Kirkevej 62, Lønstrup, 9800 Hjørring. Website: <https://gallerivisby.dk>.

Middelfart

Clay Keramikmuseum Danmark, Grimmerhus,
Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98.
Website: <http://claymuseum.dk>.

30.06.23 → *Keramikkens · Magi*. Clay Keramikmuseums samling. Jord Vand Luft Ild. Clay Keramikmuseum Danmark.

Udstillingen Keramikkens magi præsenterer et rigt udvalg af værker fra museets egen samling og den mangfoldighed, den repræsenterer. Keramikken kan være let og skrøbelig eller grov og robust alt efter valget af ler, glasur og formgivning. Igennem mere end 250 år har danske formgivere med håndværksmæssig knowhow, kunstneriske ambitioner, nysgerrighed og ildhu udforsket, udviklet og forfinet det keramiske udtryk. De har eksperimenteret med lerblandinger og glasurvirkninger og ladet fantasien og fortælleglæden blomstre.

Under temaerne Design & koncept, Form, Ornament, Fortællinger, Menneskefiguren, Natur og Glasurudtryk præsenteres Clay samlingens mangfoldige udtryk på tværs af tid, kunstnerisk skoling, teknik og stil. Fra tidlig 1800-tals værker til museets nyeste erhvervelser. Man kan således opleve ny kunstner- og studiokeramik side om side med historiske værker fra Royal Copenhagen Samlingen.

Kunst og naturvidenskab forenes på ganske unik vis i keramikerens hænder, når elementerne jord, vand, luft og ild omdannes til et keramisk værk. I udstillingens midte kan man gå på opdagelse i den tekniske og håndværksmæssige proces. Fra leret graves ud over forskellige måder at give leret form på til glasurkemi og brændinger. En proces, der både kræver viden, dygtighed og respekt for detaljen af den, der udøver håndværket og mestrer keramikkens forunderlige magi.

06.09.24-24.11.24 *KAD afgang fra skolen på Bornholm 2024*. Clay Keramikmuseum Danmark.

08.09.24-02.03.25 *Martin Bodilsen Kaldahl: Cuts, Stripes and Knots - A Ceramic Retrospective*. Bogudgivelse. Clay Keramikmuseum Danmark.

På udstillingen præsenteres et rigt udvalg af værker fra mere end 35 års produktion i en stringent scenografi og med Martin Bodilsen Kaldahl selv som koreograf. Værker fra forskellige perioder mødes på kryds og tværs af tid, hvor de vil belyse hinanden, fremhæve forbindelser eller vise de spring, der er sket gennem tiden. Nogle af de seneste værker er blandt andet inspireret af Covid19 virussets form, mens nye farver og strukturer har fundet vej til værkernes glasurer. Værkerne er stærke vidnesbyrd om, at Martin Bodilsen Kaldahl stadig finder nye veje at gå i sin utrættelige undersøgelse af formens kraft.

13.10.24- 30.03.25 *Lucie Rie · The adventure of Pottery*. Clay Keramikmuseum Danmark.

Lucie Rie: The Adventure of Pottery er baseret på en udstilling, der blev organiseret af Kettle's Yard, University of Cambridge og MIMA, en del af Teesside University, i samarbejde med The Holburne Museum, Bath. På CLAY suppleres udstillingen med værker fra private samlinger, så det bliver ikke bare den første visning i Danmark af den østrigskengelske keramikers livsværk.

Det bliver den største samlede visning til dato af hendes keramiske arbejde, der strækker sig over seks årtier.

december 2024-februar 2025. *Camilla Thorup*. Clay Keramikmuseum Danmark.

Nexø

13.09.24-18.10.24 *Earth Connections*. Matter - House of Crafts, Ndr. Strandvej 2, 3730 Nexø.

Udstillingen præsenterer værker af: Ane Fabricius Christiansen / Anett Biliczki / Elly Glossop / Jonas Noel Niedermann / Maj-Britt Zelmer Olsen / Mariko Wada / Maria Sparre-Petersen / Sara Jeffries / Sarah Oakman.

Odense

13.09.24-11.11.24 *Mindelser*. Keramisk formgiver Susan Lange og designer Bess Kristoffersen. Rummet, Brandts Passage 32, Odense. Website: <https://www.gallerirummet.dk>.

Ribe

05.10.24-18.05.25 *Louise Hindsgavl*. Ribe Kunstmuseum, Sct. Nicolaj Gade 10, 6760 Ribe. Website: <https://www.ribekunstmuseum.dk>. *Nye værker af Louise Hindsgavl, der tager udgangspunkt i Ribe Kunstmuseums historie og arkitektur og drejer det hele i en overraskende og humoristiske retning.*

Roskilde

Roskilde Museum, Sankt Ols Stræde 3, 4000 Roskilde. Website: www.roskildemuseum.dk.

Roskilde Museum råder over en stor samling af Alumina fajance, som for 15 år siden blev skænket af en borger, der igennem et langt liv havde samlet flere tusinde genstande. Museets Alumina-samling afspejler hele udviklingen fra fabrikken åbnede i 1863 til 1969, hvor den sidste Alumina-tallerken forlod fabrikken.

Rø

→påsken 2025 *Den røde sommerfugl*. En familieudstilling om den største kunstnerslægt [Hjorth-slægten] på Bornholm. Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem. Website: <https://bornholmskunstmuseum.dk>. *Museet er genåbnet 10.07.24.*

Rønne

Hjorths Fabrik · Bornholms Museum, Krystalgade 5, 3700 Rønne. Website: <https://hjorthsfabrik.dk>.

Hjorths Fabrik er et arbejdende keramikmuseum. Derudover er der en omfattende udstilling af bornholmsk keramik og keramik fra Hjorths Fabrik i særdeleshed. Direktørboligen er indrettet med en særudstilling af den bedste unika-keramik fra Bornholm.

Køppe Contemporary Objects, Munch Petersen Vej 9, 3700 Rønne, Website: <https://www.contemporary-objects.com>.

Silkeborg

Museum Jorn, Gudenåvej 7-9, 8600 Silkeborg. Website: <http://www.museumjorn.dk>.

→22.09.24 *I lyset af gentagelsen*. Kulturfortælleren Peter Brandes. KunstCentret Silkeborg Bad, Gjessøvej 40, 8600 Silkeborg. Website: <https://www.silkeborgbad.dk>.

Peter Brandes gennemspiller og gentolker kontinuerligt udvalgte kulturelle grundfortællinger med sin kunst. Disse fælles fortællinger, der ellers let glemmes i tidens højhastigheds-samfund, henter han frem fra civilisationshistorien, bibelstoffet og mytologien. Ofte med anelsesfulde visuelle udtryk, der bringer vigtig erfaring videre og åbner for eftertanken mere end de postulerer færdige svar. Hans værker re-aktualiserer og kaster nye perspektiver ind i vigtige narrativer.

Der vises såvel helt nye værker som spor der rækker bagud i en praksis, der besidder en stor indre sammenhæng. Udstillingen former en nøgle til en dybere forståelse af den praksis kunstneren nu har udfoldet gennem et helt liv.

Udstillingen omfatter godt 175 værker og skitser i keramik, glasmosaik, tegning, træsnit, fotografi, maleri og skulptur, samt et mindre rum der lader os kigge ind i en flig af kunstnerens enorme samling af antikker og middelalderfigurer. Dermed giver den god anledning til at dykke ned i såvel nogle af de temaer og fortællinger som Peter Brandes i årtier igen og igen har arbejdet med at give et forfinet visuelt udtryk samt i hvordan han arbejder med at fremelske de stoflige og billedmæssige muligheder der ligger i de forskellige medier.

Skælskør

Guldagergaard · International Ceramic Research Center, Æblehuset Heilmannsvej 31A, 4230 Skælskør. Website: <http://ceramic.dk>. [Se skulpturparken og butikken].

Vejen

→10.11.24 *Alkymistisk træf - Et keramisk møde mellem fortid og nutid*. Bogudgivelse. Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Website: www.vejenkunstmuseum.dk.

Alkymistisk Træf er en flertrinsraket, der er vokset ud af dialoger mellem keramikere Ane Fabricius Christiansen, Vinni Hedegaard Frederiksen og Teresa Nielsen. Fondsstøtten har muliggjort tre workshops samt produktion af syv dialogfilm lavet af Dorte Krogh. Dertil kommer der en udstilling, et seminar, artist-talks og en bog, der i et lettilgængeligt sprog viderebringer kyndige perspektiveringer af aspekter af Niels Hansen Jacobsens arbejde med keramikken.

Lisbeth Voigt Durand og Bente Skjøttgaard fulgte i fodsporene på den franske keramiker Jean Carriès, der i Paris var Niels Hansen Jacobsens nabo fra 1892 til sin død i 1894. Franskmandens glasuropskrifter blev offentliggjort i 1910, hvorefter Den kongelige Porcelainsfabrik pludselig kunne lave høj-kvalitetsglasurer. Som en snu detektiv har kunsthistoriker Merete Bodelsen påvist, at den svenske keramiker Patrick Nordström - der på valsen havde arbejdet i Paris og talte fransk - gik på biblioteket og læste artiklen, der pludselig gjorde de hemmelige stentøjsglasurer tilgængelige.

I løbet af tre workshops er der eksperimenteret løs i nye prøveovne, der er kommet til takket være fondsstøtte. Ovnene blev indviet med referencemateriale til afkodning af Niels Hansen Jacobsens keramiske eksperimenter.

Viborg

Skovgaard Museet, Domkirkestræde 2-4, 8800 Viborg. Website: <http://www.skovgaardmuseet.dk>.

Skovgaard Museets samling omfatter kunst af fem generationer af familien Skovgaard samt værker af kunstnere i kredsen omkring dem. Samlingen belyser maleriets, billedhuggerkunstens og kunsthåndværkets historie i Danmark fra 1830 til 1960, herunder keramiske værker af Skovgaard'erne og Thorvald Bindesbøll m.fl.

En kantet krukke uden kanter - i sandhed en besynderlig kantet krukke” af Bjørn Nørgaard opstillet foran Vejen Kunstmuseum

---

Bjørn Nørgaards skulptur “En kantet krukke uden kanter - i sandhed en besynderlig kantet krukke”, er udført i glaseret stentøjsler på Tommerup Keramiske Værksted i 2004. Den er 3,6 m høj og vejer 4,5 tons. Den kantede krukke uden kanter består af tre buede stykker med tre figurer imellem - kvinden, manden og det androgyne væsen. Opad går spiraldrejede hylder med et væld af nips, der er brændt fast i glasuren, der er løbet på gesimserne.

Ja, denne beskrivelse siger ikke umiddelbart så meget, hvis man ikke lige har et fotografi af skulpturen foran sig eller står foran Vejen Kunstmuseum, hvor den nu er opstiller.

Skulpturen blev i 2004 købt af Statens Kunstfond, der som gave har overdraget det nu 20 år gamle værk til Vejen Kunstmuseum, hvor det fremover har sin faste plads i museumshaven. Efter sommerferien støbes fundamentet til skulpturen. Derefter opføres en stor, sekskantet montre/en pavillon i stål og glas, så skulpturen kommer til at stå i læ for vinterens skadelige regn, sne og frost.

Udstillinger i udlandet

et udvalg

Skal man en tur til udlandet, så vil bl.a. følgende websites med gode links til museer eller med udstillingsoversigter kunne anbefales:

www.konstkalendern.se [Sverige]
<http://www.svensktkulturarv.se> [Sverige]
www.keramikkfreunde-keramos.de
www.thefrenchporcelainsociety.com

Nogle af de bedre tidsskrifter indeholder også gode omfattende udstillingsoversigter som bl.a.:

Ceramic Review - www.ceramicreview.com
Neue Keramik/New Ceramics - www.neue-keramik.de

Flere udstillinger og yderligere oplysninger om de enkelte nævnte udstillinger findes i tillægget til *keramiske noter 60/2024* på www.keramikkens-venner.dk.

Sverige

Gustavsberg

→Foråret 2025 *Wennerberg - naturen flyttar in*. Gustavsberg Porslinsmuseum, Nationalmuseum, Odelbergs väg 5, S-134 40 Gustavsberg [Ved Stockholm]. Website: <https://gustavsbergsporslinsmuseum.se>. *Nya idéer och konstnärlig kvalitet. Gunnar G:son Wennerberg (1863-1914) studerade på 1880-talet i Paris och specialiserade sig på blomstermåleri. Efter ett årtionde i Frankrike återvände han till Sverige och anlätades 1895 av Gustavsbergs porslinsfabrik. Hans uppdrag var bidra med nya idéer och formge varor med hög konstnärlig kvalitet som kunde öka Gustavsbergs konkurrenskraft. Wennerberg var verksam vid Gustavsberg till 1909.*

Norge

Kristiansand

27.09.24-02.03.24 *Playing with fire: Edmund de Waal og Axel Salto*. bogudgivelse. Kunstsilo, Sjølystveien 8, 4610 Kristiansand. Website: <https://www.kunstsilo.no>. *Udstillingen "Playing with Fire: Edmund de Waal og Axel Salto" er resultatet af et internationalt samarbejde mellem den engelske kunstner Edmund de Waal, Kunstsilo i Kristiansand og Clay Keramikmuseum Danmark, hvor udstillingen har været vist.*

Oslo

12.09.24-13.10.24. *Nyte og nytte*. Elisa Helland-Hansen. Bogudgivelse. Kunstnerforbundet, Kjeld Stubs gate 3, 0160 Oslo. Website: <https://kunstnerforbundet.no>. *«Brukbare ting beveger meg, spesielt de som håndteres daglig. Matlaging og måltid gir impulser til arbeidet på*

verkstedet. Jeg etterstreber flere kvaliteter i ett og samme objekt: en farge som begeistrer, en form som lokker, en vekt som kjennes, en overflate som inviterer, et volum som er nok, en detalj som du vil huske.»

Storbritannien

Cambridge

The Bell Collection. Clare Hall, Herschel Road, Cambridge CB3 9AL. Website:

<https://www.clarehall.cam.ac.uk/bellcollection>.

The Bell Collection of British Studio Pottery, 1920-1980, a generous bequest of Clare Hall Associates Professor G. H. Bell and Mrs K. M. Bell, is available to enjoy year-round in the College's Main Site, with a rotating display drawing from some 320 pots.

York

Centre of Ceramic Art (CoCA), York Art Gallery, Exhibition Square, York YO1 7EW. Website:

www.centrefoceramicart.org.uk.

→Spring 2025 *The Anthony Shaw Collection*. CoCA. *'Seeing with Another Eye' is a new display curated by collector Anthony Shaw, combining some of the objects and art works he has lived with since childhood, alongside favourite pieces and exciting new acquisitions.*

→ *The Yorkshire Tea Company*. W.A. Ismay and his Collection of British Studio Pottery Katalog. CoCA. *Explore the remarkable collection of W.A. Ismay MBE (1910-2001), the UK's most prolific collector of post-war British studio pottery. Ismay accumulated over 3,600 pieces by more than 500 potters between 1955 and 2001.*

Tyskland

Bamberg

→29.06.25 *Höfische Begegnungen | Die Sammlung Ludwig zu Gast in der Neuen Residenz Bamberg*. Neue Residenz Bamberg, Domplatz 8, D 96049 Bamberg. *Seit Jahrzehnten ist das Alte Rathaus die Wohnstätte der Sammlung Ludwig Bamberg, einer Dauerleihgabe der Peter und Irene Ludwig Stiftung. Nun soll das berühmte Gebäude saniert werden, was einen vorübergehenden Auszug der Sammlung nötig macht. Damit die Sammlung von europäischem Rang im Bewusstsein der Bamberger Bevölkerung und der internationalen, kulturinteressierten Gäste präsent bleibt, bietet sich eine Interimsausstellung ausgewählter Objekte in der Stadt an. So lädt die Bayerische Schlösserverwaltung in Kooperation mit den Museen der Stadt Bamberg ausgewählte Gäste aus Porzellan in die Räume der Neuen Residenz Bamberg ein. Es gibt keinen besseren Ort, um Porzellane aus dem höfischen Umfeld des 18. Jahrhunderts zu beherbergen.*

Berlin

Kunstgewerbemuseum, Staatliche Museen zu Berlin, Kulturforum, Matthäi-kirchplatz, D-10785 Berlin. Website: www.smb.museum.de.

→03.11.24 *Keramik als Kunst*. Antje Brüggemann und die Gruppe 83. Kunstgewerbemuseum.

Eine fokussierte Auswahl von Werken der kürzlich verstorbenen Keramikerin Antje Brüggemann (1941–2023). Den Kern der Sonderpräsentation bilden 14 keramische Objekte, die im Rahmen einer Schenkung der Künstlerin in den Bestand des Museums gekommen sind. Ergänzt wird die Ausstellung um ausgewählte Keramiken der Gruppe 83.

Bei den Keramiken von Antje Brüggemann und weiteren Mitgliedern der Gruppe 83 handelt es sich um Unikate aus den Beständen des Kunstgewerbemuseums. Viele davon waren lange nicht ausgestellt.

20.03.19→ *The Worlds of Rococo*. A new permanent presentation of the porcelain and faience collection. Kunstgewerbemuseum.

Düsseldorf

→Efteråret 2024 *Royal Copenhagen Picknick*. Tisch des Monats. Hetjens-Museum, Schulstrasse 4, D-40213 Düsseldorf. Website: www.duesseldorf.de/hetjens.

Frechen

Stiftung Keramion - Zentrum für moderne + historische Keramik, Bonnstrasse 12, D-50226 Frechen. Website: www.keramion.de.

→16.03.25 *Fabulous Fifties! Keramikdesign der 1950er Jahre*. Hetjens-Museum.

Nierentisch und Wirtschaftswunder im Westen, Planwirtschaft und „Jugendstunde“ im Osten - im ersten Nachkriegsjahrzehnt produzierten die Keramikmanufakturen gemäß der politischen Agenda. Das Hetjens - Deutsches Keramikmuseum freut sich über eine großzügige Schenkung von Keramikobjekten, die einen großen Teil der Formen und Glasuren der Manufakturwaren aus den 1950er repräsentiert. Die Sammlung der Künstlerin Ursula Dorothea Bauer wird in Teilen an das Museum gehen.

10.10.24-09.11.24 *Bizenyaki*. Japanische Bizen-Keramik. Keramion. Die japanische Bizen-Keramik, bizenyaki, wird seit über 1000 Jahren in der Präfektur Okayama hergestellt und gehörte zu den sechs historischen Zentren der Keramikherstellung in Japan. Sie ist für ihre glasurlose Brenntechnik bei hoher Temperatur berühmt, die eine einzigartige natürliche Textur und Musterung schafft.

Das Keramion zeigt die wichtigsten zeitgenössischen Künstler der Stadt Bizen, beginnend mit der Keramik des lebenden Nationalschatzes Jun Isezaki.

26.11.24-02.02.25 „*Vorsicht Heiß - Caution Hot*“. *Kaffee*. Erster Teil der Ausstellungsreihe *Kaffee, Schokolade und Tee*. Keramion. *Verkaufsausstellung: Die Besucherinnen und Besucher können die Ausstellungsstücke käuflich erwerben und direkt mitnehmen.*

Hohenberg/Eger

→13.10.24 *Schach & Porzellan*. Die Welt auf 64 Feldern. Katalog. Porzellanikon Hohenberg, Deutsches Porzellanmuseum, Freundschaft 2, D-95691 Hohenberg/Eger. Website: <https://www.porzellanikon.org>.

Staufen

→30.11.24 *Tonangebend*. Starke Frauen und ihre Kunst 1918-1945. Katalog. Keramikmuseum Staufen, Wettelbrunner Strasse 3, D-79219 Staufen. Website: <https://www.landesmuseum.de>.

Weiden

→31.12.24 *Sammlung Seltsmann · Porzellan aus China*. Internationales Keramik-Museum, Luitpoldstraße 25 92637 Weiden.

Schweiz

Geneve

→02.03.25 *Liberté Conditionnelle Choisir, Acquérir, Enrichir/Conditional freedom. Choose. Acquire. Enrich*. Musée Ariana - Musée suisse de la céramique et du verre, Avenue de la Paix 10, CH-1202 Geneve. Website: <https://www.musee-ariana.ch/en>.

Musée Ariana 's contemporary collection has evolved considerably in recent years. Conceived as a selective - but non-exhaustive - review of works acquired between 2010 and 2024, this exhibition reflects the scientific team's very free, forward-looking approach. A freedom always conditioned by the generosity of a patron, as the museum does not have an acquisition budget.

14.09.24-22.09.24 *Bodil Manz*. Galerie Lignetreize, 29 rue Ancienne, CH-1227 Carouge-Geneve. Website: <https://www.galerielignetreize.ch>.

Polen

Krakau

→29.09.24 *Magnificence of Rococo*. Kaendler's Meissen Porcelain Figures. Bogudgivelse. Burg Wawel, Krakau. Website: <https://wawel.krakow.pl/en>.

A magnificent group of figures by Johann Joachim Kaendler from European private collections. The exhibition will be an excellent pendant to the Wawel collection of Meissen porcelain, which centres around stately objects that create illustrate how the manufactory worked to elevate the prestige of the Wettin court.

Bøger, kataloger om keramik 2024

ved Gunnar Jakobsen

Bøger om dansk keramik 2024

En udførlig liste over udkommen litteratur 2024 vil blive bragt i *keramiske noter* 61/2025.

Bøger mv på vej om dansk keramik

Arketyper. Væsentlige værker i dansk design. Af Michael Sheridan. Strandberg Publishing [Website: <https://strandbergpublishing.dk>], København. 08.11.24. 368 s. ill. litt. 399,95 kr.

100 års dansk keramik. Af Carsten Bagge Laustsen. Turbine [Website: <https://turbine.dk>], Aarhus. 04.10.24. 256 s. ill. litt. ib. 399,95 kr.

Koppen og keramikeren. Af Claus Domine Hansen og Flemming Krogh. Trykværket. [Website: <https://trykvaerket.dk>], Tranbjerg. 14.11.24. 200 s. ill. litt.

Royal Copenhagen and Bing & Grøndahl Porcelain, Stoneware and Faience - Forging a Legacy. 1-2. By Elliot Todd. ACC Art Publishing [Website: <https://www.accartbooks.com/uk>], Woodbridge. 01.01.25. 900 s. ill. litt. noter. index. ib. 125 £.

Nathalie Krebs og de keramiske kunstnere på Saxbo Stentøj 1929-1968. Af Henning Pihlmark. ill. litt. noter. navnerogregister. fabriksmærker, keramik- og kunstner-signaturer.

Clay Index - Spor i Keramikken & Keramiske Profiler. Af Ane Maria og Animi Holst-Schmidt. [Website: www.keramik-i.dk]. Forskningsprojekt, der spænder fra 1880'erne til 2010'erne, og som favner over 6.800 tekstprofiler om personer og virksomheder, over 32.000 genstands- og personfotos samt over 15.000 signaturer.

Nye udenlandske bøger 2023-2025 - et udvalg

Tillingefajans. Den lejongula fajansen från Kalmarsund. Fabrikerna i Timmernabben, Oskarshamn och Boda 1958-1932. Av Bengt Nyström & Annika Tegnér et al. Appell Förlag [Website: <https://appellforlag.se>], Stockholm. marts/april 2025.

Pioniers in Keramiek/Pioneering Ceramics. By Esther van der Hoorn & Esther Muñoz Grootveld. Waanders Uitgeverij [Website: <https://www.waanders.nl/en>],

Zwolle 2024. 136 s. ill. litt. noter. nederlandsk og engelsk tekst. hf. 29,95 €.

Maiolica and Ceramics in the Museo Nazionale del Bargello. By Marino Marini. Allemandi Editore [Website: <https://en.allemandi.com>], Torino 2024. 520 s. ill. litt. noter. 150 €.

Armorial Porcelain. The Genesis. By Rachel L. Denyer et al. Springer Verlag [Website: <https://www.springer.com/gp>]. 12.10.24. 200 s. ill. litt. noter. engelsk tekst. ib. 199,99 €.

Schach & Porzellan. Band 135. Porzellanikon [Website: <https://www.porzellanikon.org>], Hohenberg a.d. Eger 2024. 116 s. ill. litt. 35,90 €.

Ceramic Artists on Creative Processes. How Ideas Are Born. Ed. by Miguel Angel Arteaga. Hoaki [Website: www.hoaki.com], Barcelona 2024. 280 s. ill. ib. 36,40 €.

Beyond East & West. Memoirs, Portraits and Essays. By Bernhard Leach. Annotated edition. Unicorn [Website: <http://www.unicornpublishing.org>], London 2024. 383 s. ill. index. ib. 35 £.

Janet Leach. Potter. By Joanna Wason. Unicorn [Website: <http://www.unicornpublishing.org>], London 2024. 160 s. ill. litt. ib. 25 £.

The Art of Kate Malone. A Life in Clay. Ed. by James Fox and Emma Chrichton Miller. Skira Editore [Website: <https://www.skira.net/en>], Milano 2024. 260 s. ill. litt. ib. 59 £.

These Mad Hybrids. John Hoyland and Contemporary Sculpture. Ed. by Andrew Hunt. Ridinghouse, London 2024. 128 s. ill. litt. hf. 28 £.

Bernard Dejonghe. Terra de Lava. Edición Galerie Capazza [Website: www.galerie-capazza.com], Paris/Nançay 2023. 285 s. ill. litt. fransk tekst. ib. 35 €.

Enrico Baj. Catalogue Raisonn of Ceramic Works. Ed. by Luca Bochicchio and Roberta Cerini. Marsilio Editori [Website: <https://www.marsilioeditori.it>], Venezia 14.11.24. 240 s. ill. litt. italiensk og engelsk tekst. ib. 40 €.

Au coeur de la couleur. Chefs-d'oeuvre de la porcelaine monochrome chinoise: VIIIe-XVIIIe siècle/ *Unblemished colours*. Masterpieces of Chinese

Monochrome Porcelain. 8th-18th Centuries. Lienart éditions [Website: <https://www.lienarteditions.com>], Paris 2024. 352 s. ill. litt. noter. fransk og engelsk tekst. ib. 39 €.

Transformative Jars. Asian Ceramic Vessels as Trans-cultural Enclosures. Ed. by Anna Grasskamp. Material Culture of Art and Design. Bloomsbury Visual Arts [Website: <https://www.bloomsbury.com/uk>], London 2024. 324 s. ill. litt. noter. hf. 28,99 £.

Kindred Spirits. 100 Japanese Ceramics in Chinese Style. The Shen Zhai Collection. By Clare Pollard, Rose Kerr, Maezaki Shinya and Ai Fukunaga. Foreword by Patrick K.M. Kwok. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 10.24. 352 s. ill. litt. noter. ib. 68 €.

Celadon on the Seas. Chinese Ceramics from the 9th to the 14th Century (Yale Collections). By Denise Patry Leidy. Yale University Press [Website: <https://yalebook.co.uk>], London. 28.01.25. 120 s. ill. litt. noter. hf. 20 £.

Mingei. Art Without Heroes. Ed. by Roisin Inglesby. Yale University Press [Website: <https://yalebooks.co.uk>], London 2024. 168 s. ill. litt. noter. 35 £.

Leiko Ikemura: Usagi in Wonderland. By Simon Kanner. Verlag Kettler [Website: <https://www.verlag-kettler.de>], Dortmund 2024. 312 s. ill. litt. ib. 38 €.

Bøger til anmeldelse i "keramiske noter 61/2025"

Martin Bodilsen Kaldahl · Probing the Floor, Sniffing the Air. By Glenn Adamson and Jorunn Veiteberg. Hatje Cantz Verlag [Website: <https://www.hatjecantz.com>], Berlin. 07.09.24. 320 s. ill. litt. ib. Forhandles af Clay Keramikmuseum Danmark.

Kai Nielsen · Født af hverdagen. Red. af Sofie Olesdatter Bastiansen & Anna Manley. Ny Carlsberg Glyptotek, København & Faaborg Museum, Faaborg 2024. 256 s. ill. litt. noter. navnerregister. ib. 299 kr.

100 års dansk keramik. Af Carsten Bagge Laustsen. Turbine [Website: <https://turbine.dk>], Aarhus. 04.10.24. 256 s. ill. litt. ib. 399,95 kr.

Birger E. Nilsson - krukmakare, konstnär och poet. Skene · Sangis · Mölndal · Veinge. Red. av Theo Ågren. Med bidrag från Love Jönsson, Hanna Riisager, Annelie Tuve-ros och Hildegun Nilsson Varhelyi. Theo Ågren Publishing [Website: <https://theoagren.com>], Sätilla 2024. 190 s. ill. kilder. noter. 300 SEK.

Törngrens krummakeri. Rian Designmuseum, Falkenberg. 10.09.24. ill. litt. noter.

Elisa Helland-Hansen · Pleasure and Use. By Jorunn Veiteberg, Mary Barringer, Garth Clark, Nina Malterud and Elisa Helland-Hansen. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 13.09.24. 240 s. ill. litt. noter. ib. 38 €. [Tillige norsk udgave på Skald forlag].

Celadon on the Seas. Chinese Ceramics from the 9th to the 14th Century (Yale Collections). By Denise Patry Leidy. Yale University Press [Website: <https://yalebook.co.uk>], London. 28.01.25. 120 s. ill. litt. noter. hf. 20 £.

---

bøger og kataloger sælges/byttes til anden keramisk litteratur

---

Litteratur om danske keramikere lige fra begyndelsen af 1900-tallet og frem til i dag, fx Thorvald Bindesbøll, Gutte Eriksen, Jean René Gauguin, Svend Hammershøi, Niels Hansen Jacobsen, Karl Hansen Reistrup, Jørgen Haugen Sørensen, Inge-Lise Koefoed, Knud Kyhn, Jais Nielsen, Erik Nyholm, Patrick Nordström, Axel Salto, Nils Thorsson, Gertrud Vasegaard, Bjørn Wiinblad og J.F. Willumsen samt mange mange flere, nulevende som afdøde, også flere af de næsten glemte, herunder mange småtryk.

Derudover litteratur om keramiske værksteder og fabrikker som Alumina, Bing & Grøndahl, Dahl-Jensens Porcelænsfabrik, Hjorths Fabrik, P. Ipsens Enke, Den kongelige Porcelænsfabrik, Knabstrup Lervarefabrik, Käblers Værksted og Saxbo m.fl. Bøger og kataloger.

Herudover "Nyt Tidsskrift for Kunstindustri" 1943-1947 og "Dansk Kunsthåndværk" 1948-1957 og 1959-1967 (indbundne) samt flere komplette uindbundne årgange. Kontakt Gunnar Jakobsen, tlf: 61 72 05 30 eller email: gj.ccta@post.tele.

Dansk Keramisk Bibliografi · *Danish Ceramics Bibliography* · *Dänische Keramische Bibliographie* · *Supplement*. Af/by/von Gunnar Jakobsen. Clay Keramikmuseum Danmark [Website: Website: <http://claymuseum.dk>], Middelfart 2024. 592 s. 375 kr.

Først lidt om bibliografiens historie. Verdenen er herligt rig på bøger og skrifter, og gennem det skrevne ord er overleveret flere tusinde års viden om verdensopfattelser, kundskaber og erfaringer, myter og poesi til talrige efterfølgende generationer. – I 1500-tallet opfandt Johannes Gutenberg trykpressen, der gjorde det muligt teknisk og økonomisk at mangfoldiggøre ikke kun fortidens væsentlige tænkning, der allerede fandtes nedskrevet i håndskrifter, men samtidens og eftertidens publikationer. Over tid er denne store vidensbank blevet løbende nedfældet i trykte bøger mv. og dermed gjort tilgængelig for almenhedens granskning til gavn for udviklingen af videnskaberne, samfundsforhold, kunst og kultur og af eksistentiel betydning for det enkelte menneske.

Med den rivende udvikling af mængden af skriftlige kilder samt behovet for klassificering indenfor bl.a. de videnskabelige discipliner opstår omkring midten af 1700-tallet begrebet en *bibliografi* som betegnelse for den gren af litteraturvidenskaben, der beskæftiger sig med at optegne, klassificere og beskrive alle tiders og folkeslags boglige frembringelser. Siden er betegnelsen blevet ensbetydende med en efter videnskabelige principper udarbejdet fortegnelse over litteratur omhandlede et afgrænset tidsrum, emne, fagområde, sprog mv.

Bibliografien indgår som genre i lærdomstraditionen, hvor den er et uundværligt værktøj for alle, der har behov for eller ønsker et overblik over, hvad der er publiceret indenfor et nærmere defineret område eller emne. Men bibliografier laver ikke sig selv. Der står forfattere bag, som uegennyttigt har påtaget sig det kæmpearbejde at gøre alverdens publikationer tilgængelige på en fagligt forsvarlig måde.

Og nu kommer vi så til den specifikke bibliografi, som denne anmeldelse omhandler: *Dansk Keramisk Bibliografi* · *Supplement*, udgivet 2024 af Clay Keramikmuseum Danmark. Titlen ”Supplement” indikerer, at udgivelsen er knyttet til et tidligere udgivet værk, og det er da også tilfældet. I 2014 udkom den i enhver henseende imponerende og omfattende *Dansk Keramisk Bibliografi*, på hvis 967 sider der findes 19.000 henvisninger, ikke kun til litteratur om de enkelte danske keramikere, kunstnere og designere, men også til danske værksteder

og fabrikker, keramiske uddannelser og uddannelsesinstitutioner, keramik- og kunstnerfamilier, for blot at nævne nogle af de mange vigtige emner af betydning for vores viden om det danske keramiske univers. Bibliografien giver et enestående overblik og indblik i den danske keramik historie fra 1700-tallet og, med supplementets nye 7.500 henvisninger, helt frem til 2024.

Det har været af uvurderlig betydning for dansk keramik, at området har fået sin helt egen bibliografi, forfattet af et menneske, som er udstyret ikke kun med kærlighed og interesse for keramikken men med en betydelig faglig kapacitet i bagagen. Hvortil kommer en professionel karriere indenfor både dansk og international told- og skatteadministration bl.a. med ansvar for udarbejdelse og udgivelse af flere historiske publikationer samt en toldhistorisk bibliografi.

Forfatteren til det keramiske bibliografiske storværk er naturligvis den i keramiske kredse velkendte og skattede Gunnar Jakobsen.

Gunnar Jakobsen blev indfanget af keramikken i 1980'erne, hvor han i 1988 erhvervede et værk af Tove Anderberg samt efterfølgende startede opbygningen af en samling af litteratur om dansk keramik. Det førte til, at han i 1992 fik behov for at udarbejde en liste over egen samling af keramisk litteratur, hvorefter han besluttede sig til at udarbejde en egentlig bibliografi over litteraturen om dansk keramik. Næste skridt på vejen til den store bibliografi var udgivelsen i 1998 af ”Dansk Keramisk Bibliografi 1880-1997” og så fulgte, som allerede nævnt, hovedværket i 2014 og det opfølgende supplement i 2024. Hvis betydningen af disse udgivelser skal gøres op i tal, er der tale om 26.500 henvisninger til henved 5.000 keramikere, kunstnere og designere, til 450 keramiske virksomheder samt 27 slægtstavler over keramiske slægter mv. Men indholdet af bibliografien rækker langt videre, end tallene angiver.

Når man kender lidt til forfatterens flere andre projekter i det samme tidsrum, hvor udarbejdelsen af den keramiske bibliografi foregår, forekommer det helt vildt, at det har kunnet lade sig gøre at ’holde skruen i vandet’ og ikke drukne i mængderne af litteratur. Det kræver en forfatter af usædvanlig udholdenhed og systematisk begavelse for forståelse af klassificeringer, systematik, perfektion og konsekvens. Men det fordrer også en omfattende historisk viden og nutidig medleven i områdets sammensathed af personer og relationer, fagenes vilkår i samfundsudviklingen, håndværk, teknologi, sammen-

slutninger og udstillinger, kulturpolitik, strømninger i kunstverdenen og meget, meget mere.

Dansk Keramisk Bibliografi rummer så meget mere end saglige henvisninger. Dykker man ned i den for at finde en bestemt henvisning eller blot for at orientere sig om, hvad der ellers er kommet af relevant litteratur om et givet emne, åbner der sig ofte helt nye og uventede perspektiver og sammenhænge. Bibliografien er stærkt formidrende skrevet i et godt sprog, den er kort sagt en guldgrube af informationer om keramikken i Danmark og dertil rig på almene personalhistoriske oplysninger.

Både nationalt og internationalt understreger og styrker *Dansk Keramisk Bibliografi* den status og anerkendelse, som dansk keramik fortjent er ombøjet af. At bibliografien ikke kun er dansksproget, men også på engelsk og tysk, øger dens brugsværdi, ikke mindst vigtigt i nutiden, hvor danske keramikere knytter nye internationale kontakter til museer, gallerier, samlere og andre interesserede.

Som mangeårig og flittig bruger af *Dansk Keramisk Bibliografi* er der meget at takke for, og for den fortsatte forskning og formidling af dansk keramik er bibliografien af uvurderlig betydning. Da Gunnar Jakobsen påbegyndte indsamlingen af informationer om danske keramikere, bestod de foreliggende trykte kilder primært i mængder af småtryk, foldere, kataloger, tidskrifter mv. Der er for mig ingen tvivl om, at nutidens mange og fyldige publikationer på det keramiske område har øst af bibliografien, som har sparet meget arbejde for forfatterne. Dertil kommer, at Gunnar Jakobsen i mange tilfælde har stået bi med oplysninger og udarbejdelse af litteraturlister.

Gunnar Jakobsens bibliografiske arbejde er foregået i en overgangsperiode mellem den analoge og den digitale verden. Selv om der har været planer om at digitalisere værket, har det ikke været muligt. Til gengæld har vi nu fået to smukke bind i slidstærkt lærred og med et forbilledligt fint grafisk design, der gør bøgerne til en fornøjelse at bruge og at have i hænderne. Jeg er taknemlig for, at jeg har levet samtidigt med *Dansk Keramisk Bibliografi* og takker ærbødigst.

Bodil Busk Laursen

Grethe Meyer. *Arkitekten, der revolutionerede middagsbordet.* Af Christina B. Kjeldsen med Isabel Bernadette Brammer. Gyldendal [Website: <https://www.gyldendal.dk>], København 2024. 294 s. ill. litt. ib. 349,95 kr.

Hvis man læser bogen om Grethe Meyer, der tidligere er portrætteret som 'Danmarks porcelænsdronning', for at vide mere om hendes stel, så må man væbne sig med tålmodighed, for stellerne når vi først frem til midt i bogen. Men det er bestemt værd at forstå hendes forudsætninger som arkitekt, der førte hende til glasserier og spisestel. Hun er formet af en meget spændende periode i arkitektskolens historie under og efter anden verdenskrig, hvor hun tidligt var engageret i den kritiske studenterbevægelse omkring tidsskriftet A5. Her blev hun involveret i den forskning, der skulle løse efterkrigstidens boligproblemer og skabe mere optimal udnyttelse af plads. Hun arbejdede både med i Poul Kjærsgaards "Byggebogen", der var en samlet manual om byggematerialer, konstruktioner og regler, og Køkkenundersøgelsen, der var del af de boligundersøgelser, som dannede grundlag for Statens Byggeforskningsinstitut. Hun begyndte altså sit virke som forsker med et bredt fokus på arkitektur. Undersøgelserne førte hende til at byde ind på konkurrencer i køkkendesign og senere til samarbejdet med Børge Mogensen om Boligens Byggeskabe, 1959, hendes første design på markedet. Her kombineres effektiv boligindretning med opmåling af standardgenstande, som de begge var trænet i fra Kaare Klints afdeling på arkitektskolen. Med opmåling af alt fra skjorter og sko til tallerkner og glas blev opbevaringsmøblerne optimeret. Og herfra var der kun et kort skridt for Grethe Meyer til de stabelbare glas og stel, der skulle fylde skabene.

Et centralt emne fra starten er også udfordringerne ved at være kvindelig arkitekt, hvor bogen kan trække på de senere års forskning, især Bendsen, Riesto og Steiner. Mange kvinder opgav karrieren, når de stiftede familie – eller opgav familie. Grethe Meyer blev enlig mor allerede i studietiden, hvilken gav hende et vigtigt indblik i krav til boliger. Men krydspres mellem arbejde og børnepasning skabte også et vanskeligt forhold mellem mor og datter, hvor datteren endte i familiepleje. Dette personlige aspekt er dog afstemt og relevant, idet Grethe Meyer brugte sig selv som kvinde både, når hun trådte frem som ekspert i boligforhold, og når hun senere lod sig portrættere som fri kvinde i et gennemdesignet hjem, især reportagen i italienske Casa Vogue i 1977. Fra starten havde hun en god støtte i Ibi Trier Mørch, der også var enlig mor og med til at starte en børnehaven op på arkitektskolen. Sammen formgav de glasserierne Stub og Stamme, 1958, der knæsatte nogle af de principper, som Grethe Meyer senere formgav stellerne efter.

Kapitlerne om de tre stel, Blåkant (1965), Hvidpot (1972) og Ildpot (1976), går ikke så meget i detaljen med formløsningerne. Men bogen bidrager i høj grad til at sætte dem ind i en sammenhæng, både med hendes egen udvikling og samarbejdet med Den kongelige Porcelainsfabrik. Det er også interessant, hvordan hun selv var engageret i lanceringer og udstillingsvinduer, fordi det siger meget om, hvilken betydning og image hun ønskede at give stellerne, og hvordan de blev så populære på markedet.

Det er en styrke ved biografier som denne, at man ser designerens virke i sin sammenhæng, men samtidigt en svaghed, at den også lukker sig i sin egen verden. I forhold til stellerne havde det været oplagt at lave koblinger til optimerede kantinestel som Hans Roerichts fra Ulmskolen, lanceret af Rosenthal i 1961, Figgjo 3500 lanceret i 1962 og Erik Magnussens arbejde for Bing og Grøndahl frem mod Hank fra 1970. Funktionalisterne diskuterede også tidligt de udekorede stel til privat brug, og Kaj Francks multifunktionelle dele til Kilta, produceret af Arabia fra 1957, er ligeledes centralt for udviklingen af de moderne spisestel.

Bogen er ellers meget velskrevet og velfunderet med et detaljeret indblik i professionens kultur og bredt udblik til udviklingen i livsbetingelser og -stil. Blot lider den af en anden af biografiernes svagheder, nemlig at forfatterne lever sig så meget ind i personen, at de ikke får henvist klart til det materiale, de enkelte led i tolkningen bygger på. Her henvises der kun ved direkte citater. Bogen er meget værdifuld ved at opridse Grethe Meyers samlede virke med en grundig værkliste og er på mange måder et godt afsæt for videre arbejde. Men efterfølgende forskning må lede forfra i litteratur og arkivmateriale, fordi der ikke løbende er henvisninger/noter. Hertil kommer, at der mangler et register, så man kan finde frem til, hvor personer og virksomheder er nævnt samt hendes design.

Anders V. Munch

Liv og Leire. Kari Bugge Gjerstad & Odd Gjerstad. Red. av Alf Bugge Gjerstad. Skald [Website: <https://skald.no>], Leikanger 2020. 224 s. ill. litt. ib. 449 NOK.

Da jeg havde læst *Liv og Leire*, kom ordsproget ”Bedre sent end aldrig” mig i hu. Først for nylig fik redaktøren af ”keramiske noter” et eksemplar af bogen tilsendt, og det er ikke hverdagskost at anmelde en fire år gammel bog, men jeg synes virkelig, at bogen, der stadig kan erhverves, er værd at anmelde på trods af årene, der er gået siden publiceringen.

Beretningen om det norske ægtepar Kari Bugge Gjerstad (1925-2022) og Odd Gjerstad (1923-2014), der viede det

meste er deres liv til keramikken og blev centrale personer i udviklingen af studioteramikken i Norge, er interessant læsning, både hvad angår deres formgivning, ler og glasur såvel som tankerne bag dem.

Bogen, der er udsendt på initiativ af sønnen, Alf Bugge Gjerstad, er også redigeret af denne, og kommer grundigt rundt om ægteparret og deres virke. Hovedteksten med titlen ”Forelsket i Leire” er forfattet af kunsthistorikeren, Anne Britt Ylvisåker på baggrund af samtaler med ægteparret, der fandt sted kort efter år 2000. Denne tekst er suppleret med en selvbiografisk skildring med titlen ”Keramikerliv” skrevet af Kari Bugge Gjerstad. Derudover indeholder bogen bl.a. afsnit om parrets keramiske udsmykninger, skitser og tegninger, glasurer og brænding samt tekster skrevet af både tidligere praktikanter og af folk, der har købt værker af dem. Derudover har journalisten Cathrine Krane Hansen lavet en række interviews med en kunstsamler, en gallerist, en formidler osv. Endelig er der virkelig mange fotos af keramikernes værker, hvoraf størsteparten er inddelt kronologisk i tre afdelinger.

Anne Britt Ylvisåkers giver en varm og til tider humoristisk skildring af ægteparrets keramiske tilværelse og liv. Starten på den keramiske rejse er en skibsrejse fra Norge til København i efteråret 1946. Kari er på vej for at starte på den keramiske linje på Kunsthåndværkerskolen i København, mens Odd skal uddannes som reklametegner sammesteds.

Men efter starten på skolen fanges han også ind af leret (og Kari), så de begge forlader skolen som (kærester) og keramikere. I København stifter de under uddannelsesforløbet både bekendtskab med Nathalie Krebs og keramikken fra Saxbo, ligesom de også ser værker af Axel Salto, men på trods af, at de synes, at Nathalie Krebs er vældig dygtig, mener de, at hendes keramik handler mere om form og overflade end om selve leret. De finder Axel Saltos keramik mere interessant med glasurernes frie løb over de modellerede overflader, men det de fanges mest af hos ham, er nok hans tanker om leret som et ekspressivt og poetisk materiale.

Deres egen holdning til keramik udtrykker Odd Gjerstad på side 33 i bogen med: ”Vi mente det den gang og vi mener det nå, at den som ikke graver sin leire selv, er ikke skikkelig keramikker”. På samme måde udtrykte de, at man selv skulle fremstille sine glasurer og at leret skulle komme til sin ret i værket. I den forbindelse er det interessant at nævne, at en gruppe af nutidens keramikere fra adskillige lande har holdninger, der tangerer dem, der her gives udtryk for. Tanker om eksempelvis at grave sit ler op lokalt. En hjemlig eksponent for denne bevægelse er Anne Mette Hjortshøj, der er bosiddende på Bornholm.

Anne Britt Ylvisåker beretter videre, at Kari og Odd efter uddannelsen i København etablerede keramikværksted i Målselv i Troms og senere i Narvik efter deres egne principper i et keramisk efterkrigslandsskab, hvor der på grund af varemangel og importrestriktioner i Norge var etableret omkring 400 keramikværksteder, der næsten alle fremstillede brugskeramik, som ofte var tinglaseret lertøj med motiver. I den forbindelse skal dog nævnes, at Kari Bugge og Odd Gjerstad også selv arbejdede med lertøj i starten og først senere gik over til stentøj.

I 1949 rejste de til Østrig for at modtage undervisning af billedhuggeren, keramikeren og filosofen, Arno Lehmann, der så leret som et grundlæggende og poetisk materiale, som kunne bruges til at udtrykke fælles erfaringer omkring dette at være menneske og mente videre, at keramikeren måtte være tro mod sig selv. Dvs. finde frem til det egentlige gennem eksperimenter, for derefter at knuse, knuse og atter knuse alt som ikke opfyldte dette. Med Arno Lehmanns og Axels Saltos tanker om lerets "egenskaber" i bagagen fortsatte den keramiske rejse.

Fra 1951 opbyggede Kari Bugge og Odd Gjerstad et værksted på øen Sotra nær Bergen og virkede her som keramikere resten af deres liv. De fremstillede i fællesskab og hver for sig både brugskeramik og skulpturer i stentøj. Forbillederne var Bernard Leach, den japanske keramik og mellemamerikansk pottemageri, men specielt i deres skulpturer kan også ses slægtskab med syd-europæisk kunst fra tiden efter Anden Verdenskrig. En række rustikke skulpturelle krukker udført mellem 1965 og 1980 når efter anmelderens opfattelse et højt niveau i samklang med deres egen målsætning.

Med base på Sotra deltog Kari og Odd også i udstillinger, udførte udsmykninger og havde mange praktikanter gennem årene, heriblandt Elisabeth von Krogh. Kari Bugge og Odd Gjerstad var blandt de pionerer, der var med til at løfte den norske keramik op til det stade, den har i dag.

Alf Bugge Gjerstad har med denne bog sat en flot minde-rune over sine forældre, der viede deres liv til keramik-ken. Alligevel synes jeg, at Kari Bugge Gjerstad skal have de sidste ord. Til et spørgsmål om, hvorfor hun valgte netop keramikken til sin levevej, svarede hun: "Stekt leire duftet så deilig".

Henning Pihlmark

Elisabeth von Krogh. Retrospective/Prospective. 1972-2024. By/Av Ida Bringedal and Kjersti Solbakken. Haugar Art Museum, Tønsberg og Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2024. 246 s. ill. litt. noter. parallel norsk og engelsk tekst. ib. 38 €.

På trods af at Elisabeth von Krogh (f. 1947) blev færdiguddannet for over 50 år siden på Statens håndverks- og kunstindustriskole i Oslo, er denne bog den første omfattende monografi om denne keramiske kunstner, der regnes for en af de førende personligheder på det keramiske område i Norge.

Bogen er fremstillet i tilknytning til en retrospektiv udstilling i første halvdel af 2024 af kunstnerens værker på Haugar Kunstmuseum, Tønsberg, Norge, men man har valgt at lade det tyske forlag Arnoldsche stå for publiceringen fremfor selv at forestå udgivelsen, hvilket vel kan være en god strategi i forhold til det internationale marked både for museet og specielt for kunstneren, der hidtil nærmest udelukkende har haft udstillinger i Norge.

Direktøren for Haugar Kunstmuseum, Ida Bringedal, er kurator for udstillingen og har skrevet en af bogens to tekster. Den anden tekst er skrevet af freelance kurator og forfatter Kjersti Solbakken. Begge tekstbidrag er dog forholdsvis korte, og bogen består først og fremmest af flotte helsides fotografier af den keramiske kunstners værker med de nyeste vist først og de lidt famlende og spredte opstartsværker til sidst.

Ida Bringedals tekstbidrag med titlen: "Når formen møder Verden/When Form meets the World" er udover en beskrivelse af udstillingens opsætning en kortfattet præsentation af Elisabeth von Kroghs kunstneriske praksis, der bygger på en formidabel teknik, som har givet sig udslag i store og meget store skulpturelle formater (over 130 cm), der enten kan være organiske eller geometriske og kan bygge på brugskeramikens former eller bare være sig selv. Glasurernes farve dækker ofte hver sin flade og temaet er ind imellem centreret omkring spillet mellem det todimensionelle og det tredimensionelle, men også andre temaer gennemarbejdes i serier hen over tid. Nogle af hendes værker kan efter anmelderens opfattelse minde om den såkaldte Memphis-stil fra 1980'ernes Italien.

Hun har dog hele tiden opretholdt en lille produktion af brugskeramik, der kun sælges i forbindelse med julen. Her har de fleste råd til at købe, hvilket nok ikke er tilfældet med de store formater.

Kjersti Solbakkens tekstbidrag med titlen: "Over grensen avhengig av hvor man setter den/Crossing the Line depending on where it is drawn" beskæftiger sig hovedsagelig med Elisabeth von Kroghs keramiske værkers opbygning og ser, hvordan de agerer i rummet og hvad de udtrykker. Enkelte værker tages op til behandling og ud

fra et afsnit om krukkenes ”bestanddele”: foden, maven og halsen er der nedslag i kunstnerens værk.

Det er dog forbavsende, at ingen af de to tekster stort set berører Elisabeth von Kroghs materialer til fremstilling af de forskellige værker og hendes brænding. Ofte er der ved fotos blot angivet ”Mixed techniques”.

Udover dette rejser spørgsmålet sig, om to korte tekster er nok til at ledsage et livsværk? De to korte tekster er også fine nok, hver på sin måde, men ikke tilstrækkelige. Burde man ikke have lavet en grundigere tekstmæssig kronologisk gennemgang af Elisabeth von Kroghs liv og værk, når fotomaterialet nu er til stede, og dette er den første omfattende monografi om hende.

Henning Pihlmark

Wouter Dam. *Keramik / Ceramics*. By Jan de Bruijn & Martijn van Oostroom. wbooks [https://wbooks.com], Zwolle 2023. 96 s. ill. noter. nederlandsk og engelsk tekst. 24.95 €.

Den Amsterdambaserede hollandske keramikker Wouter Dam (f. 1957) er næppe bredt kendt i Danmark, men er en central skikkelse indenfor nutidig hollandsk keramik. Sidste år havde han en særudstilling på kunstmuseet i Haag, og i den anledning er der udkommet en bog om hans værk.

Wouter Dam er opvokset i Utrecht og nærede som teenager ønske om at blive operasanger, men begyndte at tegne. Interessen tog en ny drejning, da han fra 1975 til 1980 blev uddannet på den keramiske linje på Rietveld Akademiet i Amsterdam. På det tidspunkt var uddannelsen løst struktureret, og for at lære at opdreje keramiske objekter rigtigt fik Wouter Dam undervisning i opdrejning på Mobach fabrikken i Utrecht.

I de sidste 40 år har hans keramiske skaben bevæget sig fra egentlige krukkeformer, der dog aldrig har været brugsrettede, til frie skulpturelle objekter, der altid har udgangspunkt i drejede strukturer. De omformes eller skæres op eller stykkes sammen til snoede og spiralformede objekter. Han arbejder altid med stentøj, tit papirtynde former, der påføres så tynde lag glasur eller begitning, at de smelter ind i overfladen. Hans værker er næsten altid monokrome, i de tidlige år med sorte, læderbrune eller hvidlige overflader, men fra år 2000 begynder lysere toner og kulører som koralrød, koboltblå, turkis, vårg grøn og rosa at snige sig ind i de mere og mere skulpturelle arbejder.

De tidlige krukker giver associationer til jernalderens keramik, og Wouter Dam har også altid været interesseret

i arkæologi. Han ser potteskår som en slags dekonstrueret keramik, der vækker fantasien.

Fra 1992 begyndte Wouter Dam at fremstille krukker, der tippede, eller ligger uden bund, og disse strukturer førte videre frem imod en total opbrydning af krukkeformen i vredne fragmenter, hvor både inder- og yderside ses og er lige vigtige.

Wouter Dam fik sit gennembrud på en udstilling i Amsterdam i 1999, hvilket førte til stor succes og udstilling-er især i USA frem til finanskrisen, hvor det marked helt forsvandt. Siden har kunstneren arbejdet mere tilbage-trukket, primært med hollandsk og europæisk fokus med sine nye skulpturelle båndstrukturer, der i rytmisk forløb også inspireres af især barokmusik.

Bogens gode tekst er skrevet af museumsinspektør ved samlingerne i Haag Jan de Bruijn, og bogen indeholder ca. 50 siders fremragende helsidesfotos af Wouter Dams keramik samt et curriculum.

Ulla Houkjær

Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

Julian Stair. *Memory, Material, Ceramics*. By Ashley Thorpe. Foreword by Jago Coper. Preface by Alun Graves. Yale University Press [Website: https://yalebook.co.uk], London 2024. 285 s. ill. litt. noter. index. ib. 40 £.

Forfatteren, Ashley Thorpe, har tidligere skrevet om keramik, således *Contemporary British Ceramics - beneath the surface* (Crowood Press 2021) og *Contemporary British Studio Pottery - forms of expression* (Crowood Press 2023). Begge disse bøger tager flere af de kendte britiske keramikere op til behandling, hvor vi med denne udgivelse får vi en dyberegående gennemgang af keramikker Julian Stairs liv og virke som keramikker, underviser, forsker og forfatter.

Julian Stair (f. 1955), der er en af de væsentligste nulevende britiske keramikere, er uddannet fra Camberwell College of Art and Crafts 1974-1978 og derefter Royal College of Arts 1978-1981, dvs uddannet i den britiske akademiske tradition, som flere andre keramikere i Storbritannien. Julian Stair har således udover sin keramiske løbebane også undervist og forsket samt skrevet en del, således bl.a. i 2002 ph.d.-afhandlingen ”*Critical Writing on English Studio Pottery 1910-1940*”, som handler om, hvorledes keramikken i denne periode blev behandlet af kritikere m.fl. i tidsskrifter og dagblade.

Det fremgår af Oliver Watsons omfattende katalog fra 1990 ”*British Studio Pottery*” over V&A’s samling, at museet da kun havde et enkelt værk fra 1984 af Julian Stair, som i Alun Graves’ nye opdaterede katalog ”*Studio*

Ceramics” fra 2023 nu er oppe på hele 16 værker, udført af Stair mellem 1992 og 2012, så museet har efterhånden erhvervet sig en større samling af Julian Stairs keramiske værker.

I de tidlige 1980'ere, da Julian Stair var i starten af sin keramiske karriere, var det således, at keramikere typisk arbejdede med beholderen [the vessel] ved at pølse den op, altså håndbygge den og ikke dreje den. Funktionen, hvis den i det hele taget var indgået i overvejelserne, kunne diskuteres som en idé eller en teoretisk mulighed. Stair valgte at gå imod denne trend ved at lave ”pots” som utvetydigt lignede ”pots”, men tillige var drejede på pottemagerhjulet. Stair kom derved i de tidlige 1990'ere til at genoplive interessen for at dreje igen.

Væsentlig i Julian Stairs keramiske arbejde var hans tiltagende sans for vigtigheden af funktion. Det var ikke i egentlig forstand et dogme eller en rigid design-filosofi, men mere en voksende erkendelse af den rolle, som beholderen spiller i vores liv, både fysisk, sanseligt, åndeligt og følelsesmæssigt, som har en stimulerende virkning, der skabes ved berøring sammen med den visuelle oplevelse.

Således arbejdede han gennem 1990'erne mest med porcelæn i form af service [tableware]. Unikke objekter produceret i serier, mere end en egentlig produktion af standardiserede designs. Ofte med smukke delikate monokrome glasurer.

Vigtigt var det også for ham, at udstillingsgæsterne kunne røre ved tingene, hvilket gjorde, at han i forbindelse med udstillingen ”The New White” på V&A sørgede for, at der var en del ”pots”, som museumsgæsten kunne tage op og røre ved og dermed få en bedre fornemmelse af objektet.

Først på et relativt sent tidspunkt er han begyndt at producere større værker, som har det monumentale i sig, fx i form af overdimensionerede meterhøje kaffekrus, kander, krus og vaser, hvor sidstnævnte ofte er højere end hans tidligere mere brugsrelaterede arbejder, op til 2 m høje, og på udstillinger opstillet i form af installationer. Disse større værker er fremstillet på teglværker i Storbritannien, men også hos Petersen Tegl i Broager.

Hertil kommer mere symbolske værker med figurformede sarkofager, som sammen med de monumentale krus bl.a. har været udstillet i Winchester Cathedral på udstillingen ”Quietus: The vessel, Death and the Human Body” i 2013, en udstilling som turnerede 2012-2014 og senest med udstillingen ”Art, Death and Afterlife” i Sainsbury Centre i 2023.

Bogen er velillustreret med mange nyoptagne fremragende fotografier, ofte hel- eller halvsider, som på

bedste vis gengiver Julian Stairs arbejder. Én på alle måder absolut anbefalelsesværdig bog om en meget spændende keramisk kunstner.

Gunnar Jakobsen

Porseleinkoorts. Het wonderbaarlijke ontstaan van Europees Porselein / Porcelain Fever. The wondrous origins of European Porcelain. Waanders Uitgeverij [Website: <https://www.waanders.nl/en>], Zwolle 2024. 239 s. ill. litt. noter. nederlandsk og engelsk tekst. ib. 29.95 €.

Mængden af international litteratur om tidligt europæisk porcelæn er overvældende, og nu er en ny bog kommet til, udgivet af Keramiekmuseum Prinsessehof i Leeuwarden på hollandsk med engelsk paralleltekst i forbindelse med en udstilling, der vises på museet i øjeblikket.

Bogen er klart og godt skrevet og har en forfriskende ny tilgang til det kendte stof. Det er ikke et udstillingskatalog, men en monografi om tidligt europæisk porcelæn med 16 korte artikler om centrale emner skrevet af 11 internationale eksperter på området.

Bogen er disponeret i to dele, hvor de første kapitler er centreret om porcelænets opkomst og udvikling i Meissen i Tyskland, mens anden halvdel har udviklingen af porcelænet i Frankrig, primært Sévres som emne. Der er lagt stor vægt på det kreative miljø i perioden ca. 1700 til 1780 og de farverige personligheder, der stod bag eksperimenterne med materialet.

Kapitel 1 er en kort, velskrevet introduktion til porcelænets vej fra Asien til Europa og de første forsøg på at fremstille europæisk porcelæn i Italien og andre steder frem til gennembruddet med eksperimenterne i Dresden 1708, hvor man knækkede koden til fremstilling af hårdt porcelæn. Kapitel 2 til 7 omhandler emner relateret til fremstillingen af porcelæn i Meissen, således August den Stærkes enorme indsamling af asiatisk porcelæn i sit Japanische Palais i Dresden og de dermed forbundne initiativer for at kunne starte en egen tysk produktion, (kap. 2). Centrale personer i udviklingen af teknikken, som J.F. Böttger og E.W. von Tschirnhaus, der stod bag de succesfulde forsøg med porcelænsmasse (kap. 4), de ledende skulptører ved fabrikken J.G. Kirchner og J.J. Kändler (kap. 5), og de medarbejdere ved hoffet, der promoverede sagen og selv bestilte porcelæn, bl.a. Pietro Roberto Taparelli grev Lagnasco og grev Heinrich von Brühls indsats skitseres (kap. 3 og 7) og til sidst et eksport-eventyr til Frankrig, der inkluderede et element af forfalskning (kap. 6).

Fra kapitel 8 ændres fokus til Frankrig og fremstilling af blødt porcelæn i Vincennes og senere Sévres. En række af de vigtige medarbejdere, der udviklede den franske formgivning, motiver og særlige farver som Jean-Claude Duplessis (kap. 10), maleren Francois Boucher (kap. 11) med flere (kap. 14) omtales.

Særlig fokus får Madame de Pompadour, Ludvig XV's elskerinde, og hendes meget store betydning for promoveringen og udviklingen af Sévres porcelæn, som hun selv bestilte og samlede i stor stil og således skabte mode og en efterspørgsel ved det franske hof. Pragtservicer og specielle pyntegenstande udvikledes og blev brugt ikke mindst som diplomatiske gaver til udenlandske fyrster (kap. 8 og 9).

I de sidste kapitler udbredes perspektivet fra det specifikt tyske og franske til at omhandle, hvordan stilimpulser fra Meissen påvirker udformningen af noget fransk porcelæn og omvendt (kap. 13), hvordan asiatisk inspiration fra Kina og Japan kommer i flere bølger og til sidst (kap. 16), hvorledes det tyske og franske porcelæn blev samlet ved det russiske hof.

Selv om alle de beskrevne emner tidligere har været berørt i store videnskabelige publikationer igennem de senere år, er vigtige pointer her udvalgt og fremhævet på en forfriskende måde. Det sker i en let tilgængelig form, krydret med nye tilgange til stoffet, som det er en fornøjelse at læse. Læseren får et velskrevet og fint helhedsbillede af det tidlige porcelæns udvikling med mange faktuelle oplysninger fra perioden ca. 1718 til 1780, og teksten suppleres af en meget smuk billedside og et flot layout.

Ulla Houkjær

Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

Magnificence of Rococo. Kaendler's Meissen Porcelain Figures. Ed. by Alfredo Reys and Claudia Bodinek. Arnoldsche Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2024. 383 s. ill. litt noter. ib. 78 €.

I 2023 udgav Arnoldsche værket *Die autonomen figürlichen Plastiken Johann Joachim Kaendlers und seiner Werkstatt zwischen 1731 und 1748* af Sarah-Katharina Andres-Acevedo [Anmeldt i keramiske noter 58/2023], som det foreliggende katalog *Magnificence of Rococo* på bedste vis supplerer, da det dækker hele Kändlers ansættelse ved fabrikken i Meissen fra 1731 og frem til hans død i 1775.

Kataloget er udkommet i anledning af en stor udstilling i kongeslottet på Wawel i Kraków ved floden Wisla i et samarbejde mellem museet Wawel Royal Castle og den meget eksklusive antikvitetshandel Röbig · München, som

også tidligere har forestået tematiske særudstillinger med især Meissen-porcelæn, hvortil der også er publice-ret veltilrettelagte informative kataloger af meget høj karat. Figurerne, der vises på udstillingen, er udlånt af en række europæiske museer og private samlere, men en del hidrører også fra slottets egen samling.

Det omfattende katalog indledes med fem spændende essays, der bl.a. beskriver Johan Joachim Kändler og hans medarbejdere på Meissen-fabrikken; den sachsiske kurfyrste og konge af Polen, August den Stærke, og opfindelsen af porcelænet med oprettelsen af fabrikken i Meissen; adelens borddekoration under rokokoen; repræsentationen af asiater og osmanere (tyrkere) i Meissens figurer samt endelig en artikel om porcelænsamlingen i Wawel Royal Castle.

Katalogdelen er opdelt i ni afsnit, hvert med en kyndig indledning efterfulgt af en gennemgang af de enkelte til udstillingen udvalgte figurer. Figurerne er for en stor dels vedkommende gengivet med store halvsides eller helsides fotografier, således også de mange gengivne Commedia Dell'Arte-figurer og de fleste af figurerne fra serien "Cris de Paris" (tjenestefolk, handlende, håndværkere, og fiskere mv), mens figurerne fra "Abeorkestret" må nøjes med en mindre gengivelse.

De enkelte figurer er velbeskrevne og daterede, idet Kändlers og de væsentligste skulptørers arbejdsbøger er bevarede og publicerede. Der er henvisninger til litteraturen, hvor den enkelte figur er behandlet samt henvisninger til eventuelle grafiske forlæg til figuren. En absolut forbilledlig videnskabelig formidling af udstillingen og forskningen, som ligger bag den.

Johann Joachim Kändler (1706-1775) havde fra 1723 arbejdet som skulptør med træskærerarbejder til udsmykning af August den Stærkes kunstkammer "Grünes Gewölbe", hvor denne må have fået øje for Kändlers evner og derfor i 1731 udnævnte ham til hofbilledhugger. Kändler var fra samme år frem til sin død ansat ved Königlich-Polnische und Kurfürstlich-Sächsische Porzellan-Manufaktur (oprettet 1710), hvor han 1733 blev udnævnt som Modellmeister, og efterfulgte dermed forgængeren Johann Gottlieb Kirchner (1706-1768), som han vel på det nærmeste udkonkurrerede. Idéen med Kändlers ansættelse var, at han skulle lave legemsstore porcelænsfigurer til Det japanske Palæ, hvor både August den Stærkes nyerhvervede kinesiske porcelæn og porcelænet fra Meissen skulle udstilles og overskygge samlingens porcelæn fra Kina og Japan. Hidtil havde fabrikken i produktionen haft fokus på service og vaser, men skulpturdelen manglede, så udover store figurer til Det japanske Palæ skulle der også være fokus på modeller til mindre figurer, både til brug for August den Stærke til gavebrug, men også til salg til fyrster og adelige og samt velhavende borgere.

Efter den officielle udnævnelse til Modellmeister var Kändler for en stor dels vedkommende alene om arbejdet, der efterhånden blev for omfattende som følge af efterspørgslen på de mindre figurer, som kom til at udgøre en væsentlig del af produktionen. Derfor blev skulptøren Johann Friedrich Eberlein (1695-1749) ansat i 1735, derefter Johann Gottlieb Ehder (1716/17-1750) i 1739, Peter Reinicke (1711-1768) i 1743 og Friedrich Elias Meyer (1724-1785) i 1748, der kom til at indgå i et fint samarbejde med Kändler. Nye modeller kunne passere fra en hånd til den næste, hvor Kändler eller en af de andre kunne påbegynde en figur og færdiggøres af en anden skulptør, men således at figuren endte til endelig godkendelse hos Kändler, som sikrede et fælles præg i produktionen.

Udover at fremstille næsten legemsstore figurer til Det japanske Palæ fremstillede Kändler og hans medarbejdere også mindre figurer til produktion, mens han samtidigt udviklede en mere effektiv serieproduktion og en bedre arbejdsdeling på fabrikken. Derudover sørgede Kändler og hans medarbejdere for vedligeholdelsen/opdateringen af slide modeller (forme).

Kändler må siges at være en af de kunstnere, som sammen med maleren Johann Gregorius Höroldt har haft størst betydningen for udviklingen af Meissen-porcelænet, såvel ren teknologisk som kunstnerisk. Hurtigt fandt han sig til rette med arbejdet med porcelænsleret og evnede at udnytte materialet, så Meissen kom til at være den porcelænsfabrik, som de fabrikker, der opstod i kølvandet af Meissen målte sig op imod og kopierede.

Meyer havde dog vanskeligt ved at underordne sig Kändler, da han foretrak at lave selvstændige kunstneriske arbejder, hvorfor han forlod fabrikken i 1761 til fordel for en stilling som Modellmeister i Berlin.

En væsentlig samtidig ved fabrikken var maleren Johann Gregorius Höroldt (1696-1775), som i 1723 blev udnævnt til hofmaler ved August den Stærkes hof, hvor han hovedsagelig skulle beskæftige sig med porcelænsmaling, hvilket han gjorde til fulde, og ligesom Kändler forbedrede han teknikken inden for sit område.

Kataloget kan således varmt anbefales, såfremt man interesserer sig for Meissen-porcelænet og dets historie samt ikke mindst den mest fornemme del af Meissens produktion af figurer i 1700-tallet af porcelænets mester Johann Joachim Kändler.

Udstillingen *Magnificence of Rococo - Kaendler's Meissen Porcelain Figures* i Wawel Royal Castle i Kraków kan ses frem til 29. september 2024.

Gunnar Jakobsen

Lustgarten. Porzellan und Gartenkunst. Von Christian Lechelt. Eine Dokumentation. Museum Schloss Fürstenberg & Verlag Jörg Mitzkat [Website: <https://www.mitzkat.de>], Holzminden 2024. 112 s. ill. noter. hf. 29,80 €.

Slotsmuseet i Fürstenberg, der indeholder samlinger fra den 275-årige porcelænsfabrik af samme navn, viste sidste år en særudstilling om haver og planter som motiver på porcelæn samtidigt med, at en midlertidig installation af en "porcelænsHAVE" blev skabt udendørs.

Indtryk fra denne udstilling er nu fastholdt i en bog, hvor teksten er skrevet af museets leder, Dr. Christian Lechelt, der understreger, at bogen ikke er et videnskabeligt katalog, men et absolut fagligt funderet skrift af mere almen karakter.

Motiver hentet i have- og planteverdenen ses for alvor på porcelæn fra 1740'erne og frem, og følges i bogen igennem flere århundreder, men med særlig fokus på 1700-tallet. Hovedparten af de genstande, som figurerer i bogen, er naturligvis fra Fürstenbergfabrikken selv, men mange andre tyske fabrikker er også repræsenterede, som Meissen, Höchst, Berlin, Frankenthal, Nymphenburg, Volkstedt m.fl. og enkelte internationale eksempler.

Bogen er disponeret i tre dele. Den første kaldes "Livet i haven". Her beskrives porcelænsdekorationer, der dels viser det reelle gartnerarbejde i haven som beskæring og plukning af afgrøder, men også mere lystbetonede aktiviteter forbundet med hofflivet, som haveselskabelighed eller mere romantiske forførelses- og hyrdescener. Scenerne rummede mange erotiske associationer, der i tiden noget naivt blev forbundet med det frie landliv. De trak på romantiseringen af den enkle livsform, som kunne studeres i fransk litteratur og kunst. Motiverne hentedes gerne i grafiske forlæg. Flere scenerier havde også et yderligere lag, var årstidsallegorier, eller symboliserede på frugtbarhed.

Udstillingens anden del var koncentreret om motiver, der forestiller haver, enten prospekter af eksisterende haver eller fantasikompositioner. I begge figurerer hække, alléer, statuer, steler, fontæner og andre af tidens arkitektonisk prægede havelementer. Igen var Frankrig forbilledet, og senere blev det den engelske have.

Tredje del af bogen koncentrerer om egentligt blomstermaleri. Blomster på porcelæn er først inspireret fra asiatisk porcelæn med stiliserede motiver af "familie rose"-typen, hvor eksotiske blomster som krysantemum, pæoner og bambus gengives. Egentlig europæisk polykromt blomstermaleri ses først i Meissen fra 1730'erne og spredes derfra efterfølgende til andre tyske og udenlandske fabrikker. Motiverne går under navnet "Holzschnittblumen", da malemåden og blomsternes gengivelse tydeligt afspejler stikforlæg. Efter indflydelse fra Linnés botani-

ske systemer tilstræbes senere en mere livagtig og korrekt gengivelse, men samtidigt opstår også en lidt mere dekorativ og friere motivisk gengivelse af dekorationerne på porcelænsfladen, her særligt eksemplificeret i rosenmale-ri fra Fürstenberg. Omkring år 1900 med Jugendstilens gennembrud vægtes blomstermotivernes abstrakte og ornamentale værdier.

Udstillingens temaer illustreres af et ukommenteret katalog på 136 numre. Her kunne man godt have ønsket sig bedre og større fotografier, da en del er for små og uskarpe til, at pointen omkring motivet rigtig kan nydes, ligesom en litteraturliste savnes.

Alt i alt er selve tilgangen til stoffet, idéens realisering og teksten dog forfriskende ”lystlæsning”.

Ulla Houkjær

Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

Drejebogen. Skab din egen keramik. Af Sus Borgbjerg & Susan Liebe. Muusmann Forlag [Website: <https://muusmann-forlag.dk>], København 2023. 190 s. ill. 299.95 kr.

I de seneste år er der opstået en voksende interesse på hobbyplan for dels selv at dekorere keramik, dels selv at fremstille keramik, på kurser eller alene. ”Drejebogen” er skrevet med henblik på dette nye marked, og bogen koncentrerer om et aspekt af keramisk fremstilling, opdrejede varer i lertøj, stentøj eller porcelæn. Forfatterne, der er henholdsvis keramikere og grafisk designer uddannet på Danmarks Designskole, fremhæver sympatisk det tilfredsstillende i at lave sit eget produkt, og de sanselige og meditative aspekter ved at arbejde med ler, ligesom de nok lidt vel optimistisk fremhæver, at alle kan lave deres eget stel.

Der er gjort meget ud af at give bogen en lækker fremtoning med mange billeder, hvoraf nogle er relevante for emnet og illustrerer materialer eller fremgangsmåder som æltning, centrering, opdrejning, fremstilling af hanke, afdrejning og glasering samt tørring og bræn-

ding. Disse billeder ledsages af kortfattede tekster og stikord på redskaber etc. Andre helsidesfotos synes at være lidt intetsigende fyldstof. I et indledende afsnit beskrives lertyper og redskaber, igen meget kortfattet.

Som en amatør, der selv ofte har prøvet kræfter med keramiske teknikker, må man som læser efterspørge en grundig indføring i emnet. Tilbyder bogen det? Ikke rigtig. Lertyper og glasurer gennemgås kort, redskaber afbildes, og termer oplistes ret uformidlet. Illustrationerne er ikke instruktive nok i den forstand, at sværhedsgraden i processen dvs. det håndlag, der kræves for at kunne dreje de perfekte kopper, tallerkener og kander, der afbildes, ikke rigtig formidles, alt ser legende let ud. Samtidig gives der ingen praktiske oplysninger om, hvor ler og redskaber erhverves, et omkostningsniveau for de nødvendige arbejdsredskaber, hvordan et værksted med drejeskive etc. etableres, hvor en ovn kan etableres eller lånes og andre praktiske forudsætninger.

Hvem skal bruge bogen? For nybegynderen er informationerne for få, og sværhedsgraden i arbejdet ikke påpeget. Til nybegynderen findes der allerede en god mere informativ håndbog, Claus Domine Hansens *Keramik. Kom godt i gang*, og for den lidt mere kyn-dige samme forfatters grundige og detaljerede *Hånd-bog i studiókeramik*, 3. udgave.

Det er således desværre lidt svært at se bogens anvendelighed og umiddelbare relevans som brugsbog, den rammer lidt ved siden af ”drejeskiven”, men den totale nybegynder kan nyde illustrationerne og få et indtryk af keramikfremstilling og måske få blod på tanden til selv at producere og drømme sig til med tiden at kunne dreje sig et spisestel. Så er man lidt på vej.

Ulla Houkjær

Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

Medlemsarrangementer i Keramikvens Venner

- Generelt:** Hvor tilmelding er nødvendig, sker den via tilmeldings-/betalingssystemet Place2Book eller undtagelsesvist på telefon til sekretæren Carsten Groth 41 57 88 18. Betaling med Dankort eller MobilePay.
- Arrangement:** *Besøg hos keramiksamlerne Jens Bukh og Per Gad-Hansen i Gentofte*
Dato og mødetidspunkt: Søndag den 22. september 2024, kl. 14.00 eller kl. 16.00 *Enkelte ledige pladser*
Mødested: Adressen vil blive fremsendt til deltagerne, 14 dage før arrangementets start.
Arrangør/spørgsmål: Jens Bukh, tlf 22 62 28 13.
Deltagertal: Maksimum 25 deltagere. Kun for medlemmer. 60 kr. per deltager. 60 kr. per deltager.
Tilmelding: Se KV Nyhedsmail August 2024. Stadig ledige pladser. Arrangementsnr.: 2024-4.
Om arrangementet: Jens Bukh og Per Gad-Hansen fremviser deres keramiske samling med fokus på værkstedskeramikens første generation, særligt Gutte Eriksen, Lisbeth Munch-Petersen, Christian Poulsen og Gertrud og Vasegaard samt yngre arvtagere af den keramiske tradition.
- Arrangement:** *Besøg hos Bruun Rasmussen Kunstauktioner*
Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 26. oktober 2024, kl. 12.00-14.00. *Få ledige pladser*
Mødested: Nørgaardsvej 3, 2800 Kongens Lyngby.
Arrangør/spørgsmål: Peter Nedergaard, tlf. 51 42 30 93. Send gerne en sms, hvis der er spørgsmål.
Deltagertal: Maksimum 25 deltagere efter først til mølle-princippet. Kun for medlemmer.
Pris: 60 kr. per deltager.
Arrangementsnr.: 2024-5
Tilmelding: Tilmelding senest lørdag den 5. oktober 2024 via linket:
Om arrangementet: Den keramikansvarlige hos Bruun Rasmussen, vurderingssagkyndig Amalie Hansen, fortæller om udviklingen i salget af keramik hos Bruun Rasmussen. Hvordan udvikler priserne sig? Hvilke keramikere er in for tiden og har stigende priser? Hvilke tendenser kan forventes fremover?
Website: Tilmelding senest lørdag den 5. oktober 2024 via linket:
<https://www.place2book.com/da/sw2/sales/j8iwskb76f>
- Arrangement:** *Keramikvens Venners generalforsamling 2025*
Dagsorden ifølge vedtægterne, se www.keramikvens-venner.dk.
Dato og tid: Mandag den 10. marts 2025, kl 19.30.
Mødested: Stedet for afholdelse af generalforsamlingen vil fremgå af nyhedsmail, der udsendes februar 2025 samt www.keramikvens-venner.dk.
Foredrag: Efter generalforsamlingen vil der være et foredrag, herom senere i nyhedsmail.
Traktement: I forbindelse med generalforsamlingen vil der være et lettere traktement.

Bestyrelse:

Jens Drachmann Bukh, formand
Gunnar Jakobsen, næstformand
Carsten Groth, sekretær
Anker Tvermosegaard, kasserer
Peter Nedergaard
Barbro Haar, suppleant
Ane Maria Holst-Schmidt, suppleant

Formand:

Jens Drachmann Bukh
Tlf 22 62 28 13
formand@keramikvens-venner.dk

Sekretær:

Carsten Groth
Tlf 41 57 88 18
sekretaer@keramikvens-venner.dk

Kasserer:

Anker Tvermosegaard
kasserer@keramikvens-venner.dk
Bank: Danske Bank reg nr 1551
kontonr 9 46 17 87

Tilmelding til arrangementer:

Tlf 40 53 44 55
kontakt@keramikvens-venner.dk

www.keramikvens-venner.dk

www.facebook.com/keramikvensvenner

"keramiske noter" udgives af
"Keramikvens Venner" siden
1995 og udkommer to gange
årligt, henholdsvis ultimo marts
og primo september.

ISSN 1603-0664

Redaktør af "keramiske noter
60/2024" er **Gunnar Jakobsen** med
tak til dem, der har leveret bøger og
anmeldelser til dette nummer samt til
Barbro Haar for gode kommentarer.
Redaktionen afsluttet 01/09/24.

© keramiske noter

Tryk: Lyngby Tryk ApS, Holte
